

MEDEDELINGENBLAD



HISTORISCHE VERENIGING HARDINXVELD-GIESSENDAM

JAARGANG 28 NUMMER 2

NAJAAR 2006

INHOUD

	pag.
Van de voorzitter	1
Reacties op het Mededelingenblad voorjaar 2006	2
De Merwede	3
Glasnegatieven	3
Bestuur in actie	4
Open Monumentendag 2006	6
Het fietsplaatje, een lijdend voorwerp van vóór de oorlog	8
Genealogie en kwartierstaten	11
IJscclub 'De Putten'	15
Peer Verhagen	20
Het avapeurtje	21
Van Serooskerke naar Giessendam	23
Parlevinker Marinus den Braber	25
Schenkeningen	26
Mees van Wijngaarden	28
Ver van huis, emigreren	29
Recensies	31
Wat betekent Buitendams 4 voor een Zeistenaar?	34
Wie, wat, waar?	35
Collage van advertenties uit 'Rondom de Giessen' van november 1925	36
Het sprookje van Sinterklaas	37
Wetenswaardigheden	39
Bezorger gevraagd	40
Publicaties en overige uitgaven	Omslag 3

Coverfoto: Merklap/stoplap. Schenking van een eerlijke vindster, mevrouw E. de Boer-Kortenhoeve.

COLOFON

Uitgever	Historische Vereniging Hardinxveld-Giessendam
Redactie	J.F. Teeuw-van der Plas, W.F. van de Bree-Ooms, A. Dubbeldam-van der Waal van Dijk
Foto's	Foto-archief van de vereniging, W. F. van de Bree-Ooms, A. Dubbeldam-van der Waal van Dijk, Jan Dubbeldam, Ad van der Vliet.
Druk en lay-out	B.V. Grafisch Bedrijf Tuijtel
Oplage	950
Redactieadres	Amerhof 9, 3371 SZ Hardinxveld-Giessendam, telefoon 0184-416380, e-mail: jannyteeuw@kpnplanet.nl
Verschijnen	Tweemaal per jaar en wordt gratis toegezonden aan de ca. 900 leden van de vereniging en de zusterorganisaties in de regio. Er is een beperkt aantal exemplaren beschikbaar voor belangstellenden. Losse verkoopprijs bedraagt € 1,75.
Copyright	Overname van artikelen of gedeelten daarvan is toegestaan mits vermelding van de bron en toezending van een exemplaar.

BESTUUR

T. Sluimer	Parallelweg 126	3371 GE	Hardinxveld-Giessendam	0184-616107	voorzitter
A. A. van der Vliet	Binnendams 10b	3373 AD	Hardinxveld-Giessendam	0184-616619	vice-voorzitter
W. F. van de Bree-Ooms	Buitendams 77	3371 BB	Hardinxveld-Giessendam	0184-614563	secretaris
A. Kampman-Timmer	Graafland 82a	2964 GA	Groot-Ammers	0184-601741	penningmeester
M. J. H. de Haan	Buitendams 4	3371 BL	Hardinxveld-Giessendam	0184-616586	archivaris
J. van den Bout	Rivierdijk 197	3372 BM	Hardinxveld-Giessendam	0184-616450	lid
J. Dubbeldam	Buitendams 134	3371 BN	Hardinxveld-Giessendam	0184-613938	lid
J. J. van Houwelingen	Kerkstoep 1	3372 DG	Hardinxveld-Giessendam	0184-617726	lid
A. Koorevaar	De Sav. Lohmanstraat 60	4207 NV	Gorinchem	0183-628647	lid
J. F. Teeuw-van der Plas	Amerhof 9	3371 SZ	Hardinxveld-Giessendam	0184-416380	lid

De minimum contributie voor 2005 bedraagt € 13,50. Voor leden tot 18 jaar en ouder dan 65 jaar € 11,00. Hogere bedragen zijn altijd welkom.
Bankrekening: 32.50.99.138, girorekening: 3879669. Graag bij elke betaling duidelijk vermelden wat u betaalt.
Vermeld ook uw LIDNUMMER u digitaal betaalt.

Donaties zien wij graag tegemoet. Zie voor meer info : www.hv-hardinxveld-giessendam.nl



VAN DE VOORZITTER

Teun Sluimer



De zomer heeft het lang volgehouden. Tot vorige week stonden de bomen nog redelijk vol in het blad. Tegen alle weersvoorspellingen in bleef het maar mooi weer. De temperatuur bleef ver boven het gemiddelde. Gisteren reed ik nog door het Limburgse en Brabantse land en genoot van de prachtige herfstkleuren. Vandaag, 23 oktober, is de herfst echt begonnen. Regen, wind en afgevallen bladeren. Geen weer om in de stemming te komen om zonnige verhaaltjes te schrijven. Toch zijn er in het afgelopen halfjaar best enkele dingen gebeurd die het vermelden waard zijn.

Vele jaren heeft de Historische Vereniging gastvrijheid genoten van Lammy en Arnold de Haan, bewoners van het monumentale en door de vereniging gebruikte winkelpand Buitendams 4. Nu gaan we binnenkort verhuizen. We zijn uit ons jasje gegroeid en keken al lang uit naar een ruimere behuizing. Die hebben we gevonden in Peulenstraat 243. Een prachtig pand met veel ruimte in het centrum van het dorp. Er was nog wel het een en ander aan te passen en in te richten. Gelukkig telt het bestuur een aantal bijzonder handige en van dagelijkse arbeid vrijgestelde leden. Keuken plaatsen, verwarming aanleggen, schilderen, kasten timmeren, verlichting aanpassen en ga zo maar door. Zo zie je maar dat besturen niet alleen uit vergaderen bestaat. Nu de verhuizing nog. Dan even warmdraaien en daarna de officiële opening. Daar hoort u nog van. Het zal wennen zijn na zoveel jaren in het vertrouwde Buitendams 4. Dat is toch wel een begrip geworden, maar het zal altijd een warm plekje houden in de Historische Vereniging.

De mooie zomer kende nog een vermeldenswaardige gebeurtenis. In Marokko overleed oud- dorpsgenoot en lid van onze vereniging Stolk Benders. In zijn testament bedacht hij ons met een legaat. Onverwacht en opmerkelijk. Bijzonder is ook het verhaal van Mees van Wijngaarden. De familie heeft onlangs een succesvolle reünie gehouden. Een stamboom van de familie, die mede met kennis en foto's van de Historische Vereniging tot stand kwam, was daarbij een van de hoogtepunten. Na afloop besloot de familie de stamboom en een bedrag van ruim 400 euro aan de Historische

Vereniging te schenken. Een fantastisch gebaar. De Open Monumentendag stond dit jaar in het teken van "feest". Nou, dat is het geworden. Een groot feest. In herberg 'De Witte Swaen' was het een drukte van belang. Naast de puzzeltocht, die samen met de bibliotheek was georganiseerd, waren de filmpjes van de familie Lubbers een groot succes. Via Tonny en Wim de Kreij kregen wij de beschikking over door dokter Lubbers gemaakte films over Hardinxveld-Giessendam. Dat werd een waar feest van herkenning. De hele dag door was er grote belangstelling en de ah's en oh's waren niet van de lucht. Al met al een zeer geslaagde dag.

We hebben nog wel wat wensen voor het nieuwe jaar 2007. Misschien kunt u daar ook een bijdrage aan leveren? Na een kleine achteruitgang in het ledenaantal zijn we de 900 weer gepasseerd. Wat zou het mooi zijn om de 1000 te halen. Als we straks in ons nieuw pand zitten, moet u maar eens langskomen en breng dan iemand mee.

En dan over die hardwerkende bestuursleden bij de aankleding van Peulenstraat 243. Ze konden die tijd beschikbaar maken omdat ze een bepaalde leeftijd hebben bereikt. Daar is niks mis mee, maar we zijn toch op zoek naar jeugdige bestuursleden. Want wie de jeugd heeft, heeft de toekomst, ook bij een historische vereniging.

Namens het bestuur wens ik u goede kerstdagen en een gelukkig nieuwjaar toe.



REACTIES OP HET MEDEDELINGENBLAD VOORJAAR 2005

Van de hoofdredactie

Naam

De heer Groeneveld, wonend in Buitendams, had een suggestie om de naam van ons Mededelingenblad te veranderen in "Oud Nieuws". Maar of alle artikelen onder dat kopje passen is de vraag. Bovendien bestaat er al een blad met die naam.

De coverfoto met de wagen vol klompen

De heer M. Leenman wist te vertellen dat paard en wagen van de firma Nomen waren. De voerman (met pet) is Wout de Jong en rechts staat Bertus Boerman. De jongen links blijft vooralsnog onbekend. De foto moet zijn gemaakt rond 1942. In de oorlogsjaren werd noodgedwongen regelmatig gebruik gemaakt van paard en wagen bij gebrek aan benzine. Nomen verzorgde onder meer het vervoer van goederen, die per spoor werden aangevoerd, naar de afnemers. In dit geval waarschijnlijk een schoenenwinkel in de Peulenstraat. Maar ook de diverse parlevinkers verkochten klompen aan de schippers. Nog een laatste bijzonderheid, het paard heette Jo!



Dorpsfilm

De heer A. van den Heuvel uit Hoogland was in 1953 werkzaam als ambtenaar ter gemeentesecretarie van Giessendam. Hij staat zelf niet op de intussen beroemd geworden film/dvd, maar hij kent wel de namen van de ambtenaren die niet in het bijbehorende boekje vermeld zijn.

Allereerst een correctie:

1.30 is niet Van Dam maar gemeentearchitect Aart de Jong.

1.27 is niet Aart de Jong maar gemeentesecretaris W. de Graaf.

Volgen nu in juiste volgorde de echte namen:

0.46 Bas Bijkerk 2 shots

(voorovergebogen daarna opkijkend)

0.52 Jacobus Kroon 1 shot

(achter schrijfmachine)

0.58 W. van Pelt 1 shot

(achter schrijfmachine)

1.02 W. de Graaf 3 shots (gemeentesecretaris)

1.23 G. van der Zalm 1 shot

(in het wit gekleed)

1.30 Aart de Jong 1 shot (gemeentearchitect)

Kwartierstaten

De heer Nico Bruyniks, een kei op genealogiegebied, mailde ons het volgende:

In de twee kwartieren van Stolk Benders die gepubliceerd zijn in het Mededelingenblad van het voorjaar, heb ik enkele fouten geconstateerd.

Nr. 19, Machteltje van der Plas is niet de moeder van dochter nr. 9 die geboren is in 1842. Haar vader was hertrouwd en de dochter (nr. 9) is uit het 2e huwelijk van haar vader geboren. Dus zijn nr. 38 en nr. 39 niet haar grootouders. Verder is de grootmoeder van Stolk Benders, Johanna Bouwman, ook een kind uit een 2e huwelijk. Haar moeder was Aagje Bakker.

Glasnegatieven 'Sluis' en 'Kruiwagens'

Er kwam een reactie van mevrouw J. den Breejen-van der Laan uit Bilthoven, echtgenote van ons overleden bestuurslid Piet den Breejen.

De foto's van de glasnegatieven zijn niet gemaakt door Piet, maar door een oom van hem.

De aannemer K.A. den Breejen was niet zijn vader maar zijn opa. Op de foto van de sluis staat K.A. als tweede van links.

De kruiwagens werden gemaakt in tijden van weinig opdrachten en zo werd het personeel aan het werk gehouden. Dit werd stopwerk genoemd.

Reclameplaatjes

Thea van de Minkelis was de persoon die de aardige kartonnen plaatjes, die op pagina 34 staan vermeld, door de brievenbus van het HIC had geschoven. Er hebben kalendertjes aan vast gezeten.

www.zerken.nl

Van de heer A.J. Stasse kwam het volgende bericht: Van onze regio staan (gedeeltelijk) de volgende begraafplaatsen online:

Giessenburg – begraafplaatsen Houwelingenweg, Kerkweg en zerken in de kerk van Giessenburg.

Giessen-Oudekerk – kerkhof N.H Kerk, en de zerken in deze kerk.

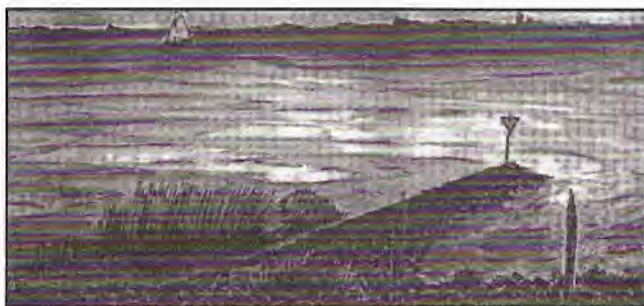
Hardinxveld-Giessendam – algemene begraafplaats Neder-Hardinxveld, begraafplaats Krommegat, begraafplaats Tiendweg en de zerken in de Hervormde Kerk te Boven-Hardinxveld en in de Oude Kerk op de Dam.

Mochten er mensen zijn die foto's hebben van ontbrekende grafzerken dan houdt hij zich aanbevolen.

DE MERWEDE

omhelzend elke krib
charmante eigen wegen
grillig en onbetwist;
(ook wie liefdeloos bemint
komt ooit een ware tegen)
de dochter mag, tot zij
-volwassen- zelf begint
van moeders overvloed leven

Co van de Bree



Een korte verklaring van de dichter:
De Merwede kent in zijn bestaan en ontwikkeling diverse takken (de namen nu) .

GLASNEGATIEVEN

Arnold de Haan

Het zal niet algemeen bekend zijn maar onze vereniging beschikt over een vrij omvangrijke collectie oude glasnegatieven, die ons in het verleden van diverse zijden is geschonken. Van de meest aardige plaatjes zijn in het verleden, nog voor het "digitale tijdperk", al eens afgedrukt gemaakt.

Onlangs is deze collectie nog eens kritisch doorgenomen en daarbij bleek dat er nog wel meer bijzondere afbeeldingen zijn die het waard zijn om afgedrukt te worden. Helaas is zo iets tegenwoordig niet meer zo eenvoudig. Een prijsopgave via een erkende fotograaf viel dermate hoog uit dat dit geen reële optie was. Met een gewone scanner kunnen negatieven in principe niet worden omgevormd tot bruikbare afdrucken. Na enige tijd experimenteren en met behulp van enkele zelfgemaakte hulpstukken en extra belichting bleek het gelukkig toch mogelijk te zijn om tot een acceptabel resultaat te komen.

Enkele voorbeelden daarvan hebt u kunnen

bewonderen in ons vorige mededelingenblad. Nu wil het geval dat zich bij genoemde collectie een aantal exemplaren bevond met plaatjes van elders. Sommige daarvan konden worden herkend als zijnde foto's van Gorinchem. Deze zijn intussen overgedragen aan het archief daar ter plaatse.

Verder waren er wat plaatjes die na grondige bestudering mogelijk in Rotterdam gemaakt konden zijn. Om na te gaan of dit ook werkelijk het geval was werden hiervan scans doorgezonden naar het Rotterdams gemeentearchief. Van de vijf afbeeldingen blijken er vier betrekking te hebben op Rotterdam en de vijfde is een afbeelding van de korenbeurs in Leiden. De glasplaten die op Rotterdam betrekking hebben, wilde men graag in het archief opnemen en die zijn dan ook onlangs door een medewerker van het Rotterdams archief opgehaald. Dus dank zij de moderne techniek en wat improvisatie is dit historisch materiaal op de plaats terechtgekomen waar het thuishoort.



Een van de afbeeldingen van Rotterdam met links achter het silhouet van de toren van de Laurenskerk



De korenbeurs te Leiden.

HET BESTUUR IN ACTIE

Van de hoofdredactie

MERWE-TV

In de maand mei is door Merwe-TV een interview met onze voorzitter de heer T. Sluimer en Arnold de Haan uitgezonden. De lokatie

was in ons oude vertrouwde winkeltje op Buitendams 4. De Historische Vereniging kwam in het nieuws door de uitgave van de intussen

beroemd geworden dvd 'Giessendam en Hardinxveld gefilmd in de zomer van 1953'.

Zo werd de televisiekijkende burgerij van de Alblasserwaard op de hoogte gebracht van dit mooie product en tegelijkertijd een blik gegund in ons Historisch Informatie Centrum.

Er zijn plannen om een nieuwe dvd met beelden van oude particuliere filmpjes te maken.

Als u nog oude filmpjes in uw bezit heeft die de moeite waard zijn om andere mededorpsgenoten te laten zien, wilt u die dan ter beschikking stellen?

BRADERIE

Op zaterdag 18 juni was het weer zover. De jaarlijkse braderie in de Peulenstraat en Giessenhof werd weer een feit. De kraampjes boden een verscheidenheid aan producten en het comité had de bezoekers een verrassing bezorgd door allerlei culturele activiteiten te organiseren.



Zijn er nog dvd's?

Zo kon je schilderen of meeswingen met een jazzband of luisteren naar het Shantykoor dat bij het sluisje zijn zeemansliederen ten gehore bracht. De zon was stralend aanwezig en dat bracht zijn voordelen mee in het bezoekersaantal. Het was nog nooit zo druk geweest!

De kraam van de Historische Vereniging stond voor herberg 'De Witte Swaen' en dat was gunstig. Er kwamen vele leuke reacties van de kopers. De dvd's gingen grif van de hand (cadeautje voor Vaderdag de volgende dag) en de verkoop van de publicaties liep ook gesmeerd. Al met al een dag om met genoeg op terug te kijken.



Kijkje op de sluis

DE WIEL

Ten bate van het Eiland in de Wiel, eertijds een prachtig drijvend object in het diepe water van De Wiel, stond een collecteschaal. De opbrengst viel niet tegen, rond de 75 euro. De laatste jaren is het eiland ietwat verwaarloosd, maar daar gaan wij wat aan doen. De oorspronkelijke vaas die midden op het eiland stond, is weer in ere hersteld en zal opgevuld worden met planten. Is er iemand die rondom de Wiel woont en graag het eiland zou willen bijhouden, dan verwelkomen wij die persoon heel hartelijk.

RAP

Op 1 juli kon iedereen feestfoto's laten scannen bij het Regionaal Archiefpunt (RAP) in de bibliotheek aan de Pietersweer. Foto's die van historische waarde zijn en dat ook moeten blijven. Dit initiatief



Expositie van feestartikelen uit het depot van de H.V.

kwam voort uit de samenwerking van de Historische Vereniging, het Stadsarchief Dordrecht en de bibliotheek van Hardinxveld-Giessendam. Er was helaas weinig belangstelling, maar het tijdstip viel ook een beetje ongelukkig. Het was vakantietijd. Mocht u nog interessante foto's hebben, dan kunt u altijd terecht in het Historisch Informatie Centrum, Buitendams 4, elke zaterdagmorgen van 10.00-12.00 uur, het hele jaar door. Hartelijk welkom!

Ouderendag 2006

Op 29 september was er in de bibliotheek aan de Pietersweer een gezellige dag georganiseerd voor de ouderen in de gemeente Hardinxveld-Giessendam. 's Morgens werd een oudere vrijwilliger, de heer Klaas Brandwijk, tot senior van het jaar 2006 gekozen.

Na de gezamenlijke maaltijd werden er historische foto's van Giessendam en Boven- en Beneden-Hardinxveld gepresenteerd door een van onze bestuursleden. De serie was samengesteld door Henk Koesveld, leraar geschiedenis en schrijver van historische kinderboeken in Hardinxveld-Giessendam.

OPEN MONUMENTENDAG 2006, THEMA FEEST!

Het was zaterdag, 9 september een zeer geslaagde dag voor onze Historische Vereniging. Herberg De Witte Swaen stond er versierd bij en binnen trokken de vele vergrote foto's met feestvierende mensen uit de vorige eeuw veel bekijks. Het was een gezellig samenkomen van dorpsgenoten die van hun geschiedenis houden en Hardinxveld en Giessendam een warm hart toedragen. Een hoogtepunt vormde het vertonen van particuliere filmpjes uit de nalatenschap van dokter Lubbers, met beelden uit de jaren vijftig en begin zestig. Het commentaar van de bezoekers was niet van de lucht en menig een zag zijn ouders, broer of

zus tijdens een optocht of een reisje. Vooral het verkeersexamen voor twaalfjarigen op de fiets was een lust voor het oog. Wat ging het er vijftig jaar geleden nog heerlijk kalmpjes aan toe. Flink zwaaien met de arm als men moest stoppen en ook de richting werd keurig aangegeven. Natuurlijk, het was een examen, maar toch....

De puzzeltocht voor de schooljeugd was ook een succes. Veel kinderen waren 's morgens naar de bibliotheek gekomen om eerst een feestmuts te maken. Daarna kon de tocht beginnen. De vragen op de lijst waren niet al te gemakkelijk.

Goed de monumentenbordjes lezen die aan de huizen hingen en dan werd alles duidelijk. Voor veel kinderen was het voor het eerst dat ze bewust zo'n bordje zagen, ook als volwassene loop je daar gemakkelijk aan voorbij. Weet u waar de monumenten in ons dorp staan? In De Witte Swaen werd de jeugd 'bestempeld' als een historische meeloper en een aardigheidje uitgereikt.

Daarna kon de wandeling worden hervat en moesten er ook nog vragen worden beantwoord over historische foto's die in de etalages hingen van enkele winkeliers namelijk Sluimer, Ben en De Leng.

We wilden kinderen met andere ogen naar het dorp laten kijken en dat is, denken wij, wel gelukt. De prijswinnaars zijn intussen bekend gemaakt.



Prijzen voor speurtocht

H'VELD-G'DAM - Op monumentendag gingen kinderen op pad met een vragenlijst over monumenten. Sandra en Annemarie van Steenis gaven maar één fout antwoord en Scott Baks was goed voor een tweede prijs. Er was een troostprijs voor Kris Dubbeldam, Rick Advokaat, Lucas de Bruin, Oscar Oudshoorn, Rutger en Leonie Kamp, Nette en Nelleke Rozebos en Johan van Haarlem. De prijzen zijn af te halen bij de bieb.

DE FOTO'S GEVEN EEN GOED BEELD VAN DE ZEER GESLAAGDE OPEN MONUMENTENDAG



HET FIETSPLAATJE, EEN LIJDEND VOORWERP VAN VÓÓR DE OORLOG

J.F.Teeuw-van der Plas

1924

Nederlandsch Rijwielbelastingplaatje, zo luidde de officiële naam van het metalen plaatje dat in de volksmond fietsplaatje werd genoemd.

Minister van financiën dr. H. Colijn voerde in 1924 een nieuwe belasting in: de fietstaks. Dit in navolging van Frankrijk waar de regering er al een jaar eerder mee begonnen was. Voor uitbreiding en bestrating van wegen en aanleg van fietspaden kwam de overheid geld te kort en Minister Colijn zag in deze fietstaks een kans om de schatkist te spekken.



Verplicht

Per 1 augustus van dat jaar moest iedere fiets voorzien zijn van een metalen plaatje, voor 3 gulden te koop op het postkantoor. Er waren drie varianten: een rechthoekige voor de gewone burger, een (gratis) exemplaar met een gat in het midden voor werklozen en minderbedeelden en een stervormige voor diplomaten en jawel, die was ook gratis. De armlastigen kregen er een document bij en moesten dat tonen als de controleur daarom vroeg. Erg vernederend!

Elk nieuw kalenderjaar moest er een nieuw plaatje worden aangeschaft. De prijs van het plaatje was hoog, te hoog voor de meeste gezinnen. Men verdiende in de jaren twintig gemiddeld 15 tot 20 gulden in de week en als meerdere gezinsleden een rijwiel hadden, werd dat een flink bedrag om uit te geven. Kinderfietsjes, mits de omvang van de band niet groter dan 5 cm was, waren vrijgesteld, maar dan had je het eigenlijk meer over speelgoed. Ook fietsen van militairen, politie, rijksambtenaren en PTT-beambten mochten zonder fietsplaatje gebruikt worden.

EEN RIJWIEL CADEAU!

Wie thans bij J. L. BEKKUM, Giessendam, B 216 voor een bedrag van f 0.75 tot f 1.50 besteedt ontvangt een Letter. Voor elke gulden welke meer besteed wordt, krijgt men nog een letter. Wie het woord „De Wolbaal“ uit de ontvangen letters kan vormen ontvangt een prima rijwiel, met een jaar garantie. De goederen worden tegen de oude, concurrerende prijzen verkocht. — Voor verven en aanbrengen wordt geen letter gegeven.

Aanbevelend J. L. VAN BEKKUM, Machinele Breijerij.

Straffen

Het plaatje moest duidelijk zichtbaar aan het stuur worden vastgemaakt. Natuurlijk speelden daar weer metaalfabrieken op in om passende houders te maken. Als een plaatje niet volgens voorschrift was bevestigd, kreeg je een bon. Een voorbeeld: 50 cent boete als het plaatje op een verkeerde plaats zat, een gulden als het niet op je fiets maar in je zak zat en had je niets, dan moest je 1.50 gulden betalen. De straffen waren zo streng dat er zelfs brave burgers in de cel belandden en daar –zonder fiets – zes maanden moesten 'zitten'.

Niemand kon deze Rijwielbelastingwet ontduiken, want de controle was scherp. Vele politieagenten en Rijkscommiezen speurden fanatiek naar ongehoorzame rijwielrijders en schreven bonnenboekjes vol.

Lopen

Er was een bepaling die sommige burgers nog enigszins moed gaf. Je kon je rijwiel-zonderplaatje aan de hand

meevoeren en natuurlijk waren er burgers die hier misbruik van maakten.

Zagen ze een agent aankomen, sprongen ze gauw van de fiets en liepen zogenaamd met de neus in de wind langs mijnheer de inspecteur. Hij kon je niet bekeuren, want je fietste niet! Diegenen met een gratis plaatje mochten niet fietsen op zon- en feestdagen, mits men kon aantonen dat men ging solliciteren en het meer dan een half uur gaans van het woonadres was. Op zich een absurde bepaling.

De gewone burger haatte het fietsplaatje en Minister Colijn, de bedenker van dit fenomeen, werd dan ook in vele couranten bespottelijk gemaakt.

Zelfs de mensen die het gratis kregen, schaamden zich dat het te zien was aan het gat in het midden van het plaatje. Men probeerde dan ook met creatieve middelen het gat te stoppen, zoals met een punaise of spijkerkop. Er waren ook namaakplaatjes. Die waren door een leek niet te herkennen, maar de controleurs hadden scherpe ogen.





Het sluitend maken van de begroting door het instellen van nieuwe belastingen door de minister van Financiën dr H. Colijn had niet de instemming van iedereen, zoals G. van Raemdonck op deze wijze in De Groene Amsterdammer van 2 augustus 1924 tot uitdrukking bracht.

Winst

De schatkist werd echter wel gevuld, want het eerste jaar werden er 1,7 miljoen plaatjes verkocht, wat een bedrag opleverde van 5.330.247 gulden. Tot 1941 zijn er 47 miljoen plaatjes via de loketten van de postkantoren verhandeld, wat de regering 122 miljoen gulden opleverde.

Wijziging

In 1928 werd de rijwielbelastingwet gewijzigd. De prijs ging twee kwartjes omlaag en de geldigheid was van 1 augustus tot 31 juli. Dus stonden er twee jaartallen op.

In de jaren dertig kwamen er steeds meer werklozen en de ambtenaren konden de aanvragen voor het kosteloze plaatje bijna niet meer aan. Voor het bijbehorende document stonden lange rijen 'armlastigen' voor de loketten. Dus bepaalde de minister van financiën dat de ambtenaar ook een stempel in het trouwboekje mocht zetten. Dit stempel bleef dus altijd zichtbaar en men moest het trouw-

boekje kunnen tonen als men aangehouden werd. Wat bracht deze maatregel veel ongenoegen met zich mee.

Vanaf het midden van de jaren dertig liet de Munt, die de plaatjes produceerde, een uitsparing in het midden, waarin de fietsers, ter voorkoming van diefstal, hun adresgegevens konden laten graveren.

De verlopen plaatjes konden in een bus gedeponeerd worden en de opbrengst van het oude koper kwam ten goede aan het tbc-fonds. Toch een sociaal aspect aan een a-sociale wet.

Uit de "Rondom de Giessen" van juli 1936:

'Belanghebbenden, die van een kosteloze rijwielbelasting gebruik wensen te maken, zal voor deze gemeente tot het aanvragen daarvan gelegenheid worden gegeven op 23, 28 en 30 juli 1936 des n.m. van 6.30-8.30 ten postkantore alhier.'

Oorlog

In 1940 brak de Tweede Wereldoorlog uit. Het fietsplaatje hield het nog uit tot 1 mei 1941.

De Nationaal Socialistische Beweging schafte het rijwielbelastingplaatje af, tot vreugde van vele rijwielhouders die dit toch wel (misschien de enige) goede daad van de NSB vonden. Nu het fietsplaatje niet meer nodig was, kon men vrij en ongedwongen de Nederlandsche rijwielpaden berijden, maar...dat duurde niet lang. Al gauw moest men zijn fiets inleveren bij de nazigezinde regering. De rijwielen werden omgesmolten tot oorlogstuig.



Bevrijding

Toen in 1945 Nederland werd bevrijd van het Duitse juk voerde de nieuwe Nederlandse regering het rijwielplaatje niet meer in.

Doordat er meer auto's kwamen, was de opbrengst van de motorrijtuigenbelasting zodanig hoog, dat dit de gedeelde inkomsten uit de fietstaks ruimschoots compenseerde.

Informatie van stichting Het Nederlandsche Rijwielbelastingplaatje

GENEALOGIE

A. Koorevaar

Verzoeken en reacties

Op het moment dat ik dit schrijf is de zomer alweer op zijn retour en is de grootste warmte verdwenen.

De maanden juni en juli waren te warm om aan genealogie te denken, laat staan te warm om er iets aan te doen op de computer.

Dat zal dan ook wel de reden zijn dat er de laatste maanden weinig of geen reactie is gekomen op de vragen uit het vorige mededelingenblad.

Daarom vraag ik u om het vorige blad er toch maar even op na te slaan en alsnog te reageren. Bij voorbaat dank.

Nieuwe vragen

Wie is er met de stamboom van de familie **Sterrenburg** bezig, of weet u iemand die dat al heeft uitgezocht?

Wie herkent de vrouw op deze bijgevoegde foto? Misschien is dit de moeder van **Klazina van Dijk** die gehuwd was met **Anthonie Broekhuizen** (tweede helft 1800)



Historisch Informatie Centrum

Als het HIC verhuisd is naar Peulenstraat 243, hopen wij u daar beter te kunnen ontvangen en van de benodigde gegevens te voorzien.

Tevens zal er de mogelijkheid zijn om een afspraak te maken op een ander moment als

onze vaste zaterdagmorgen om een bezoekje te brengen aan het nieuwe centrum.

Drijverschuiten

De visserij en de daarbij horende drijverschuit zijn nog bij veel van onze leden en lezers van dit blad populair. Steeds vaker bereiken ons vragen, om te achterhalen waar bepaalde schuiten zijn gebleven.

Na contact met Arie van der Ree, een echte drijverschuitkenner, lijkt het mij zinvol om met uw hulp te proberen zoveel mogelijk gegevens te achterhalen en op schrift te zetten en zo een databank van de Hardinxveldse drijverschuiten te maken. Wij rekenen daarbij op uw hulp.

Waar zijn de volgende boten terecht gekomen? Het gaat om de HD 18, HD 20, HD 47 en de HD 64.

Naar aanleiding van het stukje in het vorige Mededelingenblad over de kerk in Boven-Hardinxveld en zijn historie, kwam er al vrij snel een reactie van Mevr. Tromp. Ik mocht van haar nogmaals gebruik maken van de gegevens die haar man had verzameld. Dat is de reden dat het vorige verhaal een vervolg krijgt.

Grafzerken

Ze liggen rond de kansel van de Hervormde kerk van Boven-Hardinxveld en zijn bij de restauratie van de kerk in 1971 opnieuw in de vloer gemetseld. Sommige met afgesleten letters van de ingebeitelde opschriften.

Toch zeggen deze stenen ons iets uit het verleden.

Zoals bij voorbeeld:

"Hier leyt begraven Jan Jacobse Cleindier

In sijnen leven kerckmeester tot Hardinxveld oyt sijnde 57 jaren sterf den 24 december in de jare anno 1661"

Bij naspeuring weten wij, dat deze Jan Jacobse Cleindier getrouwd is geweest met Teuntje Gerrits. Uit dit huwelijk werden geboren en gedoopt, Grietje, Bastiaantje, Jacob en Maria.

Van oorsprong droeg de familie Cleindier ook de naam Nanninga, zij waren schippers. Het is de dochter Maria Cleindier die in haar leven nogal van zich heeft doen spreken. Zij trouwde mogelijk te Deil in 1669 met Dionys Marcelisse van Fladderakken.

De eerste Fladderak arriveerde in 1635 in Hardinxveld vanuit Gorinchem en was de stamvader van alle Fladderakken die deel hebben uitgemaakt van de Hardinxveldse bevolking.

Het geslacht Fladderak gaat rechtstreeks terug tot 1412 in 's Hertogenbosch.

Maria Cleindier kwam in conflict met de kerkenraad, omdat op last van de schout de preekstoel was verplaatst en zij daar tegen in opstand kwam.

De man van Maria Cleindier werd in het jaar 1690 verkozen tot ouderling en in 1692 is hij overleden. Zij hertrouwde in 1693 met Sylvester Isaakszoon, die zich liet inschrijven onder de naam Gelderblom. Het werd geen gelukkig huwelijk want op zijn verzoek werd het huwelijk in 1703 weer ontbonden. Maria Cleindier heeft in 1733 zelf haar leven beëindigd.

Kwartierstaten

Het is een vast onderdeel van de genealogie in het Mededelingenblad, dat we van een persoon die een bekende is in ons dorp, de kwartierstaat uitzoeken. Nu dus iemand die we

allemaal kennen. Een man die in het hart van Boven-Hardinxveld een winkel heeft, zeg maar gerust een warenhuis, een winkel van sinkel, waar je kunt vinden wat je al zo lang zoekt. Een man die zijn mening op een duidelijke manier durft te geven en altijd klaar staat voor een ieder die zijn hulp nodig heeft. Van politiek moet hij niet veel hebben en hij heeft een kritische kijk op veel beslissingen van de plaatselijke overheid. Vooral als er weer een mooi stukje van zijn dorp wordt geruimd voor de in zijn ogen meest onnodige dingen.

Voor mij was het bezoek aan hem een weerzien met het verleden, daar ik mijn timmerlessen kreeg in de zaak van de familie Coenraads. De zaak die al meer dan 150 jaar bestaat, al vier generaties lang.

Om de kwartierstaat van Jakob Dirk Coenraads, want zo luidt zijn geboortenaam, compleet te krijgen, is niet helemaal gelukt. Er moesten gegevens van ver buiten ons dorp komen.

Toch is deze kwartierstaat interessant, zeker voor Jacob Coenraads.

KWARTIERSTAAT VAN JAKOB DIRK COENRAADS

Parentatie I

1. Jakob Dirk Coenraads, zn. van Pieter Coenraads en Pietertje Vogel, geb. op 3 jul 1927 (zo) te Boven-Hardinxveld, Timmerman-Aannemer-Winkelier, tr. op 25 sep 1962 (di) te Hardinxveld-Giessendam Arina Pieterella van Zanten, dr. van Andries van Zanten en Pietertje van Santen geb. op 17 jul 1934 (di) te Hardinxveld.

Parentatie II

2. Pieter Coenraads, zn. van Jan Christiaan Coenraads en Jansje Wildeboer, geb. op 22 feb 1883 (do) te Hardinxveld, ovl. op 18 nov 1954 (do) te Hardinxveld, tr. op 13 aug 1915 (vr).
3. Pietertje Vogel, dr. van Bart Arienszn. Vogel en Jacoba de Boon, geb. op 8 jun 1892 (wo) te Hardinxveld, ovl. op 27 mei 1976 (do) te Hardinxveld-Giessendam.

Parentatie III

4. Jan Christiaan Coenraads, zn. van Pieter Coenraads (Hofmeester) en Aagje de Kok, geb. op 30 apr 1854 (zo) te Hardinxveld, ovl. op 2 feb 1915 (di) te Hardinxveld, relatie.
5. Jansje Wildeboer, dr. van Marinus Wildeboer en Christiena Lieneke, geb. op 29 apr 1860 (zo) te Aalsmeer, ovl. op 19 dec 1954 (zo) te Hardinxveld.
6. Bart Arienszn. Vogel, zn. van Arie Arienszn. Vogel en Lijntje van der Pijl, geb. op 17 nov 1844 (zo) te Hardinxveld, ovl. op 12 mrt 1934 (ma) te Hardinxveld, tr. (1) op

6 jun 1873 (vr) Wilhelmina Schroot, dr. van Ludolf Diderik Schroot en Geertruida de Leeuw, tr. (2) op 5 sep 1884 (vr).

7. Jacoba de Boon, dr. van Gerrit Corneliszn de Boon en Lijntje Kamsteeg, geb. op 24 sep 1852 (vr) te Hardinxveld, ged. op 3 okt 1852 (zo) te Hardinxveld, ovl. op 17 aug 1932 (wo) te Hardinxveld.

Parentatie IV

8. Pieter Coenraads, zn. van Jan Coenraads en Maaïke van der Monde, geb. circa 1828 te Dordrecht, Hofmeester, relatie.
9. Aagje de Kok, dr. van Jan Christiaan de Kok en nn NN, geb. op 17 sep 1826 (zo) te Hardinxveld.
10. Marinus Wildeboer, zn. van nn NN en nn NN, geb. op 27 aug 1827 (ma) te Amsterdam, ovl. circa 1827 te Aalsmeer, relatie.
11. Christiena Lieneke, dr. van Jacob Lieneke en Jansje Brussen, geb. op 24 nov 1837 (vr) te Amsterdam, ovl. op 22 jul 1924 (di) te Aalsmeer.
12. Arie Arienszn. Vogel, zn. van Arie Rubinszn. Vogel en Teuna Zwartbol, geb. op 21 apr 1805 (zo) te Bleskensgraaf, ovl. op 25 jan 1871 (wo) te Hardinxveld, tr. op 9 nov 1830 (di) te Hardinxveld.
13. Lijntje van der Pijl, dr. van Cornelis Bartszn van der Pijl en Pietertje Huibertsdr Sterrenburg, geb. op 29 aug 1806 (vr) te Boven-Hardinxveld, ovl. op 20 feb 1887 (zo) te Hardinxveld.
14. Gerrit Corneliszn de Boon, zn. van Cornelis Pieterszn de Boon en Cornelia Pieterse Sterrenburg, geb. op 18 jan 1809 (wo) te Hardinxveld, ged. op 22 jan 1809 (zo) te Hardinxveld, ovl. op 6 nov 1873 (do) te Hardinxveld, relatie.
15. Lijntje Kamsteeg, dr. van Jan Arienszn Kamsteeg en Pieterella Woutersdr Swets, geb. op 22 aug 1818 (za) te Hardinxveld, ged. op 3 sep 1818 (do) te Hardinxveld, ovl. op 2 sep 1894 (zo) te Hardinxveld.

Parentatie V

16. Jan Coenraads, zn. van Pieter Coenraads en Jacoba van der Pol, geb. op 2 nov 1785 (wo) te Gorinchem, relatie.
17. Maaïke van der Monde, dr. van Jacob van der Monde en Dijna de Vlucht, geb. in 1787 te Dordrecht, ged. op 31 jan 1787 (wo) te Dordrecht.
18. Jan Christiaan de Kok, zn. van nn de Kok en nn NN, geb. circa 1787, relatie.
19. nn NN, geb. circa 1785.
20. nn NN, geb. circa 1780, relatie.
21. nn NN, geb. circa 1780.
22. Jacob Lieneke, geb. circa 1780, relatie.
23. Jansje Brussen, geb. circa 1780.
24. Arie Rubinszn. Vogel, zn. van Rubin Arienszn. Vogel en Geertjen den Dunnen, ged. op 28 apr 1772 (di) te Hoornaar, ovl. op 1 mrt 1822 (vr) te Hardinxveld, tr. op 12 dec 1801 (za) te Gijbeland.
25. Teuna Zwartbol, dr. van Arij Teuniszn. Zwartbol en Anna Verloop, geb. op 18 mrt 1764 (zo) te Bleskensgraaf, ovl. op 30 mrt 1810 (vr) te Sliedrecht.
26. Cornelis Bartszn van der Pijl, zn. van Bart Corneliszn van der Pijl en Heijltje Arysdr Sterrenburg, geb. op 4 sep 1780 (ma) te Boven-Hardinxveld, ovl. op 6 okt 1807 (di) te Giessendam, relatie.
27. Pietertje Huibertsdr Sterrenburg, geb. circa 1780.

28. Cornelis Pieterszn de Boon, zn. van Pieter de Boon en Aantje Jansdr Blokland, geb. circa 1779 te Gorinchem, ged. te Gorinchem, ovl. op 1 feb 1859 (di) te Hardinxveld, otr. op 24 apr 1801 (vr) te Hardinxveld, kerk.huw. op 10 mei 1801 (zo) te Hardinxveld.
29. Cornelia Pieterse Sterrenburg, dr. van Pieter Pieterszn Sterrenburg en Pietertje Gerritsdr. Klop, geb. circa 1778 te Hardinxveld, ged. op 18 jan 1778 (zo) te Hardinxveld, ovl. op 8 jun 1853 (wo) te Hardinxveld.
30. Jan Arienszn Kamsteeg, zn. van Arie Janszn Kamsteeg en Jannigje Adriaansdr Blokland, geb. circa 1783 te Boven-Hardinxveld, ged. op 14 dec 1783 (zo) te Boven-Hardinxveld, ovl. op 8 apr 1833 (ma) te Hardinxveld, otr. op 16 aug 1810 (do) te Giessendam.
31. Pieterella Woutersdr Swets, dr. van Wouter Teuniszn Swets en Hendrikje Jansdr van Pelt, geb. circa 1793 te Hardinxveld, ged. op 12 jun 1793 (wo) te Hardinxveld, ovl. op 21 jan 1856 (ma) te Hardinxveld.

Parentatie VI

32. Pieter Coenraads, geb. circa 1760 te Gorinchem, relatie.
33. Jacoba van der Pol, geb. circa 1660.
34. Jacob van der Monde, geb. circa 1755 te Dordrecht, otr. op 28 okt 1779 (do) te Dordrecht.
35. Dijna de Vlugt, geb. circa 1755.
36. nn de Kok, relatie.
37. nn NN.
48. Rubin Arieszn. Vogel, zn. van Arij Huijbertszn. Vogel en Marrigje Jansdr. Sleenwenhoek, ged. op 26 okt 1732 (zo) te Hoornaar, tr. op 20 jan 1769 (vr) te Hoornaar.
49. Geertjen den Dunnen.
50. Arij Teuniszn. Zwartbol, relatie.
51. Anna Verloop.
52. Bart Corneliszn van der Pijl, zn. van Cornelis Janszn van der Pijl en Jacomijntje Rokusdr de Rover, ged. op 11 aug 1754 (zo) te Boven-Hardinxveld, ovl. op 22 aug 1829 (za) te Boven-Hardinxveld, relatie.
53. Heijltje Arysdr Sterrenburg, geb. circa 1755, ovl. op 14 nov 1811 (do) te Giessendam.
56. Pieter de Boon, geb. circa 1811 te Hardinxveld, ovl. op 6 mei 1895 (ma) te Hardinxveld, tr. op 25 dec 1832 (di) te Hardinxveld.
57. Aantje Jansdr Blokland, geb. op 29 jan 1805 (di) te Neder-Hardinxveld, ovl. op 26 okt 1884 (zo) te Hardinxveld.
58. Pieter Pieterszn Sterrenburg, ged. op 25 jan 1739 (zo) te Hardinxveld, ovl. op 6 apr 1811 (za) te Hardinxveld, otr. op 4 jan 1765 (vr) te Hardinxveld.
59. Pietertje Gerritsdr. Klop, ged. op 1 nov 1739 (zo) te Hardinxveld, ovl. op 26 sep 1809 (di) te Giessendam.
60. Arie Janszn Kamsteeg, geb. circa 1760 te Hardinxveld, ovl. op 31 aug 1807 (ma) te Hardinxveld, tr. voor 1783 te Hardinxveld.
61. Jannigje Adriaansdr Blokland, ged. op 2 aug 1761 (zo) te Hardinxveld, ovl. op 8 jan 1850 (di) te Hardinxveld.
62. Wouter Teuniszn Swets, ged. op 12 apr 1761 (zo) te Boven-Hardinxveld, ovl. op 16 aug 1841 (ma) te Hardinxveld, otr. op 26 mei 1790 (wo) te Hardinxveld.
63. Hendrikje Jansdr van Pelt, geb. circa 1767 te Hardinxveld, ovl. op 12 sep 1849 (wo) te Hardinxveld.

Parentatie VII

96. Arij Huijbertszn. Vogel, zn. van Huijbert Baltiszn. Vogel en Geertjen Teunisdr. Tucker, ged. op

30 sep 1696 (zo) te Hoornaar, tr. op 27 jan 1732 (zo) te Hoornaar.

- 97. Marrigje Jansdr. Sleeuwenhoek, dr. van Jan Sleeuwenhoek en nn NN, ovl. te Noordeloos.
- 104. Cornelis Janszn van der Pijl, ovl. op 30 nov 1801 (ma), relatie.
- 105. Jacomijntje Rokusdr de Rover, geb. op 30 mrt 1768 (wo).

Parentatie VIII

- 192. Huijbert Baltiszn. Vogel, zn. van Baltis Pieterszn. Vogel en Geertje Huijbertsdr., ged. op 28 sep 1653 (zo) te Hoornaar, ovl. te Hoornaar, tr. (1) op 15 jun 1678 (wo) te Hoornaar Heijltjen Venendael, tr. (2) op 21 mrt 1694 (zo) te Hoornaar.
- 193. Geertjen Teunisdr. Tucker, dr. van Teunis Tucker, geb. te Leerbroeck.
- 194. Jan Sleeuwenhoek, relatie.
- 195. nn NN.

Parentatie IX

- 384. Baltis Pieterszn. Vogel, zn. van Pieter Jan Baltiszn. en Christintjen Adriaansdr., geb. op 12 dec 1620 (za) te Hoornaar, ovl. op 14 mrt 1663 (wo) te Hoornaar, tr. op 14 jul 1647 (zo) te Hoornaar.
- 385. Geertje Huijbertsdr., geb. te Lage Giessen.
Beide zijn op 9 juli 1656 lidmaat van de kerk in Hoornaar
- 386. Teunis Tucker.

Parentatie X

- 768. Pieter Jan Baltiszn., zn. van Jan Baltiszn., geb. in 1595 te Hoornaar?, tr. op 4 feb 1618 (zo) te Hoornaar.
- 769. Christintjen Adriaansdr., geb. te Lage Giessen. Pieter Jan Baltiszn.
Was getuige bij de doop van zijn kleinkind Stuijntien op 10 mei 1653

Parentatie XI

- 1536. Jan Baltiszn., zn. van Baltis (Balthasar), ged. in 1570 te Hoornaar?, ovl. op 19 apr 1625 (za) te Hoornaar, relatie(2) Grietjen, ovl. op 16 apr 1637 (do) te Hoornaar.

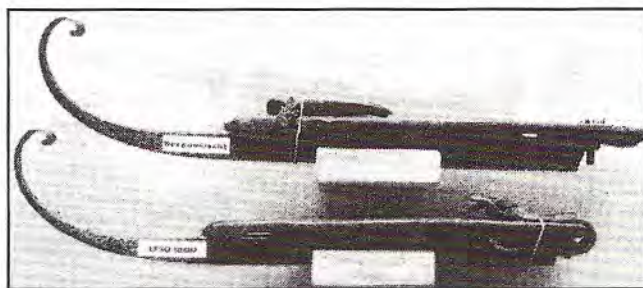
Parentatie XII

- 3072. Baltis (Balthasar), geb. circa 1545.

IJSClub "DE PUTTEN".

(Van de hand van oud-voorzitter J. van Noordennen en bewerkt door A.C. Slob)

In 1925 wandelden een paar mannen langs de Buldersteeg en keken naar de lucht. Het had veel geregend. Ook zij kenden het gezegde "na regen komt zonneschijn". Stilletjes hoopten zij dat de zon ook vorst mee zou brengen!



De Alblasserwaard was/is een waterrijk gebied. De bewoners zijn 's zomers vaak enthousiaste zwemmers en 's winters nog fanatiekere schaatsliefhebbers.

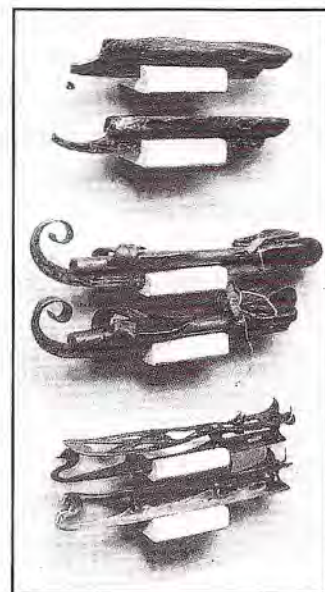
Het geluk was ditmaal met de schaatser. Bij een boer aan de Buldersteeg (oostzijde) stond een laagje water op het weiland en jawel een paar dagen later kon er, met toestemming van de boer, worden geschaatst. Voor het eerst werd serieus gedacht een ijsclub te beginnen. Met een scheef oog werd ook gekeken naar de overzijde van de Buldersteeg. De meerderheid van de geïnteresseerden was voor oprichting van een ijsclub op het terrein waar nu nog steeds de ijsbaan is. De oprichting werd in 1927 gerealiseerd en men huurde het terrein van de Linge-uitwatering. In het begin was het pionieren voor het bestuur en vrijwilligers die veel werk moesten verzetten. Vooral aan de achterzijde was het terrein een moeras. De "pollen" werden daar met stokken vastgezet. Achteraan was het veel dieper dan op de rest van het terrein, dus voor de veiligheid van vooral kinderen, werd dit gedeelte nogal eens afgezet omdat het te gevaarlijk was. Op die plek door het ijs zakken gaf meer dan alleen natte voeten!



Opening ijsbaan

Bij de ingang was een brug omdat er toen nog een sloot lag langs de westzijde van de Buldersteeg. Het bestuur dacht deze brug ook gehuurd te hebben van de Linge-uitwatering. Toen de sloot gedempt werd en de brug gesloopt kwam men er achter dat de brug eigendom was van winkelier Den Breejen aan de Rivierdijk (waar later Van Milligen electro gevestigd was). Den Breejen had nooit kenbaar gemaakt dat deze brug zijn eigendom was.

Ijsclub "De Putten" had al snel een goede naam bij de Boven-Hardinxvelders en later ook ver daarbuiten. De ijsclub heeft hiervan geprofiteerd en is daardoor geworden wat hij nu is! Veel werk moest worden verzet om het terrein als ijsbaan geschikt te maken en te houden. Alles met handkracht. Met het materiaal van tegenwoordig zou het



bijna een "fluitje van een cent zijn". Toen het terrein in orde was, moest men zorgen dat er voldoende water op kwam. Met een vijzel op krachtstroom werd, met medewerking van een aannemer die een bedrijfje had aan de Kanaaldijk en de boer, water op het terrein gebracht. Later kwam er een grote klokpomp. Met een simpele beweging werd de toevoer afgesloten en teruglopen was niet meer aan de orde en bovendien kon men nu in het voorjaar het terrein ook weer leegpompen. Voordien was het afdammen een groot werk.

Een ijsbaan heeft ook verlichting nodig. Zelf hadden we nog geen stroom maar de aannemer zorgde ook hiervoor. Er werden houten palen geplaatst. Als het hard waaide moesten soms met een stok de draden uit elkaar worden gehaald. Weer later werden deze palen vervangen door betonnen exemplaren (bemachtigd voor een zacht prijsje).

De baanverlichting was zo aanzienlijk verbeterd. Er kwam een eigen stroomaansluiting en dat was een hele vooruitgang. Veel later fietste een techneut over de Wilhelminalaan en ging bij de lichtmasten kijken en meten hoe ver het licht over de grond scheen en over het ijs zou het nog verder stralen. Dus werd, na overleg, op het midden van de baan één grote lichtmast geplaatst. Het overeind hijsen van deze mast bleek nog niet zo simpel maar ook dit probleem werd opgelost. Wederom een verbetering. Er moest natuurlijk nog wel een donker plekje blijven voor de jeugd! De 5 oude

masten werden gesloopt, zodoende een hele verbetering (5x minder kans op storingen). Met de nieuwbouw van het clubgebouw is een pleintje gecreëerd voor het stallen van fietsen, hier werd een kleinere mast geplaatst. De "profs" gaan steeds sneller schaatsen maar de amateurs ook, dus is er bij de "donkere hoek" van de hardrijbaan nog een extra lichtmast geplaatst. Nu is de verlichting "piccobello".

Er werd ook gezorgd voor accommodatie. Ondanks dat er eerst geen eigen stroom was werd met behulp van de eerder genoemde aannemer toch iets primitiefs gerealiseerd. Een paar palen en wat steigerplaten, dat was het begin van de behuizing. Een kolenkachel met een zak kolen in de hoek zorgde voor de verwarming, eventuele rook kreeg men er gratis bij! De kleedruimte was aanvankelijk ook erg primitief. Een klein houten gebouwtje om de schaatsen onder te binden en aan de voorkant een plank om buiten te kunnen zitten. Later kreeg men een controlehok (3 x 4 meter) met een oliekachel, wat een aanmerkelijke verbetering was. Weer wat verder in de tijd had men een houten keet op de kop getikt. Toen hadden we een bestuurskamer annex controlekamer. Er kwamen twee "tenten" op de baan. Het bestuur was hier heel blij mee. Toen die stopten was er een vrouw die bereid bleek om "te tenten". Later kwam er een kantine. De vrouw die op de baan een tent had kon men niet weigeren en zij werd de eerste kantinebeheerster. Toen zij ermee stopte heeft de club de kantine in eigen beheer genomen, dat bracht ook weer geld in het laatje. Het werk in de kantine werd door vrijwilligers gedaan. Aanvankelijk was er nog geen water in de kantine maar dat probleem kon op een voordelige manier via een buurman worden opgelost. Het bedrijfsvoetbal maakte in de zomer gebruik van het terrein. Deze club had een stenen gebouw geplaatst als kleedruimte voor de spelers. Toen dit bedrijfsvoetbal ophield te bestaan hield de ijsclub er een mooie kleedruimte aan over.

Het terrein werd ook geëgaliseerd en dat was een hele verbetering. Omdat het terrein naar achter afliep was men genooddaakt achter veel water op te pompen om aan de voorzijde voldoende te krijgen. Het gevolg was dat het pad bij de boer 's winters niet droog bleef. Deze



Oude tegel met schaatser

man was gelukkig een schaatsliefhebber en hij maakte er geen punt van. Met het egaliseren was dit probleem ook opgelost. Er werden ook greppels gegraven waardoor het water naar de sloot aan de achterzijde stroomde. Inmiddels was de pompinstallatie ook een stuk verbeterd. De sloot werd gedeeltelijk leeggepompt en de greppels zorgden voor de rest. Zo was het terrein na een vorstperiode veel sneller droog dan voorheen waardoor het eerder en gemakkelijker gemaaid kon worden. Het maaien ging toen nog met de zeis, nu gaat dit natuurlijk machinaal. Langs de ingang lag ook een slootje met wat struiken. Nadat die waren gerooid en het slootje gedempt, werd een hek geplaatst met een poort bij de ingang. Dit alles met medewerking van de buurman – een goede buur is beter dan een verre vriend. Bij de poort werd aan een kant de mogelijkheid gecreëerd voor het laten wapperen van de Hollandse driekleur, aan de andere kant kon de intussen aangeschafte "Puttenvlag" gehesen worden.

Wat begon als een kleine "Puttenbaby", bleef groeien maar was nog lang niet uitgegroeid. Daarom was het nodig dat er gezorgd werd voor voeding, in de vorm van financiën.

In het begin werd de contributie alleen door

de penningmeester opgehaald. Het is bijna niet voor te stellen dat er mensen waren die een paar kwartjes niet konden betalen. Doorgaans werd er voor deze arme mensen wel een oplossing gevonden. Er werd steeds meer gebouwd in Boven-Hardinxveld. De goede naam van "De Putten" was ook doorgedrongen in Neder-Hardinxveld, Giessendam, Sliedrecht, Giessenburg, Schelluinen etc. Dus kreeg de penningmeester assistentie van de overige bestuursleden en vrijwilligers.



De voorloper van de klapschaats

De baan moest natuurlijk ook worden geveegd. Na enige tijd was er een vaste ploeg baanvegers die 's morgens in het clubgebouw bij elkaar kwamen, een voorman regelde het een en ander. Op een gegeven moment lag er zo veel sneeuw op de baan dat het onmogelijk was om te vegen. Problemen zijn er echter om opgelost te worden. Iemand stelde materiaal beschikbaar en met vereende krachten werd de sneeuw van de baan gereden. De brandweer was zo bereidwillig om 's avonds de baan te besproeien. De commandant was een Neder-Hardinxvelder maar was door de saamhorigheid en gemoedelijkheid meer een Boven-Hardinxvelder geworden. Het resultaat: een fantastische ijsbaan.

Bestuur en vrijwilligers werken op de baan, naar gelang zij vrije tijd hebben en de één acht zich niet meer dan de ander en met die instelling is "De Putten" groot geworden.

Er kwamen natuurlijk ook wedstrijden. Mooi rijden of "turfjerijden" waarbij men om turfjes heen moest schaatsen. Het "zwieren", meestal in paren, was toen de favoriete manier van schaatsen en de kunst was om zo kort mogelijk om de turfjes te draaien. Het zwieren is echter min of meer uit de mode geraakt.

Ringrijden voor paren werd vroeger ook veel gedaan. Bij de ring aangekomen mocht men niet afremmen of stilstaan want dan trok de scheidsrechter de ring omhoog. Gekostumeerd rijden voor paren of individueel stond vroeger ook op de wedstrijdagenda en voor de oorlog zelfs wedstrijden met de prikslee, maar ook dat is verleden tijd.

Natuurlijk waren er ook hardrijwedstrijden op de korte baan, zowel voor senioren als junioren en niet te vergeten de schoolwedstrijden (soms tussen Christelijken en Openbaren).

Het "Ard en Keesie tijdperk" brak aan. Het hardrijden nam toen echt een vlucht. Afvalmarathons en "rondjeswedstrijden" van een of twee ronden op een goed geprepareerde baan werden vaak gehouden. Het materiaal van de schaatsers werd ook steeds beter. De houten schaatsen werden steeds meer verdrongen door stalen noren en het zwieren was bijna verleden tijd.



Titelblad Hans Brinker of de Zilveren schaatsen. Louis Rhead

De ijsclub ging ook met zijn tijd mee. Er kwam een veegmachine en een kleine maaimachine (voor de plekken waar de grote maaimachine niet kon komen). De muziek op de baan was

inmiddels ook enorm verbeterd, de grammofoon was verleden tijd.

De Friese Elfstedentocht - populair in heel Nederland - werd ook in Boven-Hardinxveld gerealiseerd. Het vergde veel voorbereiding in korte tijd, maar alle 175 officiële deelnemers (en ook de "zwartrijders") waren enthousiast en vol lof. De organisatie was perfect en er werd nog lang over nagepraat.

Inmiddels was de accommodatie aan vervanging toe. Het houten gebouwtje was al vaak gerepareerd en in slechte staat. Het stenen gebouw (kleedruimte en magazijn) vertoonde flinke scheuren zodat reparatie nauwelijks meer een optie was. Na lang beraad werd besloten alles te slopen, de hele troep af te voeren en een nieuw gebouw neer te zetten waar zowel bestuurskamer, kantine, kleedkamer en magazijn in konden worden ondergebracht. Men hoopte het financieel rond te krijgen zonder al te veel te moeten lenen.

Het ledental bleef groeien, het financiële beleid was goed en de kantineopbrengsten hadden de kas ook aardig gespekt zodat een behoorlijk bedrag voorhanden was. Een speciale ledenactie bracht nog eens ongeveer f 30,00 per deelnemer op. De Rabobank liet zich ook niet onbetuigd en droeg haar steentje bij en ook het bedrijfsleven hielp op tal van manieren. Het werk werd weer geheel uitgevoerd door vrijwilligers. De een was goed in dit en de ander handig op een ander vlak, het was gemoedelijk en gezellig en één grote "De Putten"-familie. Het nieuwe gebouw werd een pronkstuk aan de Wilhelminalaan. Het toegangspad en de ruimte om het gebouw werden geheel bestraat en van een goede verlichting voorzien. Er kwam ook een trapje van het gebouw naar de baan. Dat was een praktische toevoeging want voorheen gleed men nog wel eens uit op de helling tussen het gebouw en de baan.

Een probleem dat al lange tijd bestond (vooral voor dames) werd ook opgelost. Mensen met "hoge nood" konden voortaan terecht op een dames- c.q. herentoilet met waterspoeling en afzuiginstallatie.

In het nieuwe magazijn was veel ruimte om te werken. Al met al een prachtig stenen gebouw, van alle gemakken voorzien en weinig onderhoudsgevoelig. Er kwam, zoals eerder vermeld,

ook een pleintje voor het plaatsen van fietsen en wat na te praten zonder het risico om op het ijs onderuit te gaan.

Er komen steeds meer mensen met de auto

Zo ging het vroeger



naar de baan, maar de parkeerruimte is een probleem en dat is niet door de ijsclub op te lossen. Op de fiets komen heeft dus zo zijn voordelen en daarbij zijn de spieren dan bij aankomst al wat losgemaakt.

Vanzelfsprekend werden er bestuurs- en ledenvergaderingen gehouden die bijna altijd druk werden bezocht. In vroeger tijden waren er zo'n 150 schippers lid, zij waren tussen Kerst en Nieuwjaar thuis, en kwamen dan naar de vergadering om elkaar onder het genot van een pilsje of een borreltje te ontmoeten. Die vergaderingen duurden ongeveer twee uur maar na afloop bleven de meesten plakken. Soms werd er te diep in het glaasje gekeken met als gevolg dat Van Zwienen soms om 12 uur al zonder bier zat. Zijn zwager die een drankengroothandel had, bracht dan uitkomst. Bij Van Zwienen werd een discozaal ingericht en de vergaderruimte werd toen eigenlijk te klein en bovendien minder gezellig. Het aantal leden op de vergaderingen liep terug met als dieptepunt een vergadering met maar slecht 20 aanwezigen. Om dit probleem op te lossen werd besloten uit te wijken naar de Drijvershof. Dat bleek een goede beslissing te zijn, want tegenwoordig komen gemiddeld weer zo'n 60 leden op de vergadering.

PEER VERHAGEN

In De Beun, het clubblad van de vereniging tot behoud van de zalmschouw, werd een gedicht afgedrukt dat geschreven is door Peer Verhagen, de 'rovershoofdman' uit Woudrichem. Peer was van 1909 tot 1925 burgemeester voor het leven in dit oude stadje. Wat velen niet weten is dat hij voor die tijd schoolmeester in Hardinxveld is geweest. In die tijd schreef hij vele gedichten met sociale bewogenheid. Het volgende gedicht komt uit de bundel "Sociale Haken en Oogen"
Gedichten van P. Verhagen, 1e twaalfstal, 1892

Buigen en Breken

Hardinxveld, januari 1890

Een spichtig riet boog voor de wind
En drukte 't hoofd ter aard:
Voor elke windvlaag neeg 't gezwind
Zijn hoofd tot 't vette, dat men vindt
Op elken vruchtbren waard.

Het hield uit vrees voor 't buig weer
Zijn hoofdje tegen 't slik,
En lachte om den tegenweer
Van eik en beuk en al wat meer,
Niet buigen wou van schrik.

De wind werd sterker, 't rietje boog
Nog dieper in het slik
Maar eik en beuk hield 't hoofd omhoog
Bleef, schoon de storm
Door 't luchtruim vloog,
Recht, stijf en vast en dik.

De storm werd hevig, een orkaan;
Het riet kroop half in't slik,
En zocht de takken bij elkaar
Van eikeboom en beukelaar,
Het riet riep: "Hier zit ik!"

De baas keek om – trapte op het riet
Dat vast zat in het slik
Maar zei: "Och kom, dat hindert niet,
't Gemis van 't riet baart geen verdriet,
Daar 't mij bij tal slechts diensten biedt."
"Wat zijn die boomen dik!"

Zo zit het riet dan waar het hoort,
Vergeten in het slik,
Vertrapt door achtelozen voet...
En eik en beuk deed d'eigenaar goed
Nog na zijn laatsten snik.

Wie nu wil buigen als het riet
Voor zoelte bries en wind,
Licht dat hem als dit riet geschiedt.
Wie kracht voelt mint het buigen niet.
Schoon laagheid ook al voordeel biedt.
Hij licht om storm en wind.

Wat stug en sterk is, fier en stout,
Heet altijd nog geen boom.
Och, somtijds is 't maar kreupelhout
Dat, als de dikste reus van 't woud
Toch zijn wil, vrij en vroom.



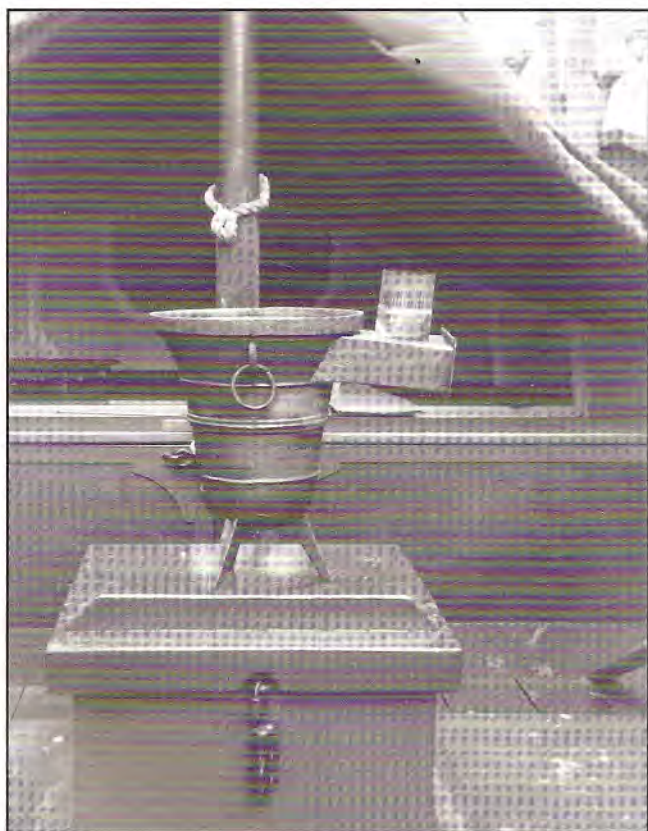
HET AVAPEURTJE OP EEN DRIJVERSCHUIT

Arie van der Ree

Om op een drijverschuit te kunnen koken en je wat te verwarmen werd o.a. gebruik gemaakt van een gietijzeren kacheltje, een avapeurtje. Er zijn niet veel foto's waar dit aan boord te zien is, maar de heer P. Verhagen heeft in zijn boek "Rivieren, boten en vissers" op blz. 92 een mooi voorbeeld afgedrukt.

De herkomst was tot voor kort onbekend. Het zou uit Duitsland of België kunnen komen, maar door toeval kon ik veel van de historie boven water krijgen.

In het voorjaar van 2001 kocht ik bij een antiekhandelaar een avapeurtje. Toen ik het schoonmaakte, kwam er tot mijn stomme verbazing een merk te voorschijn.



DRU

Het zat aan de binnenkant van de voorkant boven het rechthoekige luchtgat. De letters waren er uiteraard ingegoten en er stond DRU 12. Nu is de kachelfabriek DRU uit Ulft mij wel bekend, maar dit had ik nooit gedacht.

Na wat telefoontjes kwam ik in contact met de heer Van Toor van het Nederlandse IJzermuseum in Ulft. Deze vertelde mij van de expositie over ijzer en het gieten ervan. En er was ook een modellenboek en volgens hem moest het

kacheltje dat ik hem beschreef er wel in te vinden zijn. Na een paar weken heb ik weer gebeld en inderdaad stond het in de catalogus.



Dus een weekend naar de Achterhoek gepland en op zaterdagochtend naar de voormalige DRU fabriek. De locatie is industrieel erfgoed en heeft een toekomstige status als rijksmonument en met recht de moeite waard om behouden te blijven.

Historie

Waarom koos men deze plaats langs de Oude IJssel? Het Oude IJsselgebied in de Gelderse Achterhoek mag zich de bakermat van de Nederlandse ijzerindustrie noemen. Vanaf de 17e eeuw heeft er zich een ijzerindustrie ontwikkeld die tot op de dag van vandaag een meer dan nationale betekenis heeft. Het was het eerste gebied in Nederland waar in hoogovens ijzererts werd gesmolten; dat was het ijzeroer dat ter plaatse enkele decimeters tot een meter diep in de bodem te vinden was en er incidenteel nog is.

De rivier de Oude IJssel en de zijbeken leverden, opgestuwd, de kracht om het waterrad te draaien dat de blaasbalgen liet werken; die blaasbalgen voerden de lucht aan die nodig was om het houtskoolvuur in de hoogovens op de nodige, hoge temperatuur te krijgen. De rivier bood bovendien mogelijkheden voor de aanvoer van grondstoffen en de afvoer van producten.

Aanvankelijk werden vooral producten gegoten zoals kanonskogels, potten en ketels, haardplaten en 'gietelingen', dat waren ijzeren staven voor andere ijzersmelterijen.

Naast de hoogovens maakte men in de vorige eeuw meer en meer gebruik van zgn. cupolovens, waarin eigen of aangevoerde 'gietelingen' of ijzerbroodjes omgesmolten werden.

Toen het ijzeroer uitgeput raakte, eind negentiende eeuw, raakten de hoogovens geheel buiten gebruik en werden ze afgebroken. Gietijzer was toen een veelbelovend en veel gevraagd product zodat rond de eeuwwisseling het aantal ijzergieterijen in het Oude IJsselgebied zich verdubbelde tot acht.

Gietijzer

De verscheidenheid aan gietijzeren producten breidde zich ook enorm uit: van inktpotjes en potterie tot grafmonumenten en pilaren, van ramen tot straatputten en ook allerlei onderdelen voor motoren en machines.



Een aantal van de fabrieken verwerkte inmiddels ook plaatijzer en was daarnaast overgegaan tot het emaileren van producten.

In totaal hebben er tien ijzergieterijen in het Oude IJsselgebied gestaan, het aangrenzende Duitse gebied meegerekend. Geografisch en historisch-industrieel vormt het gebied aan beide zijden van de grens een eenheid.

De oudste ijzergieterij, in Rekhem bij Gaanderen, dateerde van 1689, en de jongste, de Lovink in Terborg, dateert van 1911.

In de negentiende eeuw zijn er twee afgebroken: die in Rekhem in 1810 en die in Liedern bij Bocholt in 1862.

Vanaf het begin van de twintigste eeuw tot aan de zeventiger jaren waren er van Doesburg tot IJsselburg acht ijzergieterijen in bedrijf, waar in de jaren vijftig en zestig, op het hoogtepunt van de activiteiten, totaal ongeveer 5000 man werkten.

Verval

Eind jaren zestig begon de achteruitgang. In 1970 moest Becking en Bongers in Ulft de poorten sluiten en een paar jaar later legde DRU de gieterijen stil en moest het bedrijf sterk inkrimpen. In de jaren tachtig gingen Vulcaansoort in Gaanderen/Terborg en de Keppelsche IJzergieterij in Laag-Keppel voorgoed dicht. Nu zijn er nog vijf. Er werken nu ongeveer 1400 mensen in deze technisch hoogwaardige industrie. Tot zover de historie.

Avapeur

Een bezoek aan het tentoongestelde was zeer de moeite waard en een bedankje aan de enthousiaste medewerkers is hier wel op zijn plaats. Ze bleven maar praten en de tijd vloog voorbij. Voor degene die op vakantie gaat in de Achterhoek, is het een aanrader om de Oude IJssel op te varen tot Ulft (verder kun je niet) en een bezoek te brengen aan de bakermat van de avapeur.

Na de rondleiding was de catalogus die in de vitrinekast lag, aan de beurt. Deze had een prachtige omslag uit ongeveer 1900 en er stonden prachtige afbeeldingen in van vele gietproducten van de fabriek.

DRU staat voor de namen Diepenbrock, Reigers en Ulft.

Product nr. 99 was een voor ons bekend plaatje van de avapeur, alleen noemen ze hem hier

JAAGKACHEL.

De catalogus werd aan detailhandelaren gegeven om hun klanten gemakkelijker te laten kiezen, daarna kon een bestelling gedaan worden. Zo zal onze avapeur wel in onze streken beland zijn.

De maten die er bij staan zijn in Amsterdamse duimen (1amst. Duim = 2,572 cm).

Dus mijn avapeur nr. 12 zou 2,573 cm x 12 = 30,876 cm zijn, afgerond ongeveer 31 cm.

N^o 99.

A detailed line drawing of a Jaagkachel, a traditional Dutch stove. It features a wide, flared top opening, a body with horizontal ridges, and a three-legged base. A chimney pipe extends from the top.

Jaagkachels.

Wijde boven:	10	10½	11	11½	12	13	14	15	Amst. dm.
--------------	----	-----	----	-----	----	----	----	----	-----------

Gewicht:	6	7	8	9	12	15	19	Kilogram.
----------	---	---	---	---	----	----	----	-----------

Deze maat klopt met de binnenrand mijn kacheltje.

Na de vraag hoe het kacheltje gegoten werd, moest ik 's middags maar mee naar de heer Van Aalst, oud-medewerker van de DRU fabriek. Deze man, 81 jaar oud, had dit kacheltje nog nooit gezien! Dat betekende volgens hem dat het ouder dan 70 jaar is. Hij vertelde ons hoe het gieten in zijn werk ging. Eerst werd een mal gevormd van de onderkant, dus de drie pootjes plus het onderste stukje van de pot. Dit ging in vormzand (speciaal zand en koolstof) dat, als het eenmaal gevormd was, ondersteboven gehouden nog intact bleef.

Hierna was de beurt aan de bovenkant, met de oren. Dit ging in twee kisten, gevuld met vormzand. Het moest secuur gebeuren, want de twee helften moesten precies op elkaar passen. In deze kisten was een grote ruimte vrij gehouden om de mal van het onderstuk te kunnen plaatsen. Dat moest heel voorzichtig gebeuren. Nu werd er nog een binnenmal gemaakt en zo in de zandmal geplaatst dat er overal een ruimte van ongeveer 5mm over was. Dit was voorzien van een ontluchtingsgat en een gietgat. Hierna kon er gegoten worden en dit moest in één keer gebeuren. Was het gietstuk te groot, dan moest er een grotere gietpan worden gebruikt en met twee man gegoten worden.

Als het gietstuk klaar was, werd het uit de mal gehaald en was er iemand die het controleerde. Zaten er gietfouten in, dan werd het afgekeurd en dit betekende geen loon voor de gieter.

De avapeur of jaagkachel is dus een puur Hollands product uit de Gelderse Achterhoek en niet uit de Belgische gieterijen. Tot zover de DRU gieterij.

Drijverschuit

Hoe komt dit soort kachels nu in onze streken terecht?

In Rotterdam was een groothandel A. Helders gevestigd welke eenzelfde soort catalogus gebruikte en onder de ijzerhandelaren en smederijen verspreidde. Zo kon men uit de catalogus bestellen wat gewenst was. Of in Hardinxveld dezelfde firma klanten had is onbekend, maar mogelijk I.C. Mortier & zonen uit Gorinchem, die deze kachels aan de vissers van Hardinxveld verkocht. Want geen drijverschuit zonder avapeur!



Links: Ton Breur, Rechts: Kees van Bennekom

Mijn hobby is zoveel mogelijk gegevens verzamelen over vissersschuiten en vissers van de rivieren in de omgeving van Hardinxveld. Dus ook de Lek, Maas en Waal.

De schuiten vind ik zeer interessant, maar ook oude foto's.

Ik vaar inmiddels 26 jaar op een drijverschuit waarvan 16 jaar op een geklonken schuit gebouwd bij Van der Hoff in Boven-Hardinxveld.

Als u nog gegevens kunt toevoegen of als u ook geïnteresseerd bent in deze zaken, dan kunt u contact met mij zoeken via de Historische Vereniging van Hardinxveld-Giessendam.

VAN SEROOSKERKE (WALCHEREN) NAAR GIESSENDAM

Piet Boer

Net voor de kerst bracht ik weer eens een bezoek aan het Historisch Informatie Centrum, "ut winkeltje", om nog wat gegevens op te zoeken voor mijn genealogie e.d. Ik had nog wat

foto's bij me waar mijn opa op stond toen hij tijdens de mobilisatie van 1914-1918 als dienstplichtige ingekwartierd was. Op één van de foto's stond hij samen met zijn dienstmaat en

het gezin, voor het huis waar hij ingekwartierd was. Ad van der Vliet had dienst en we raakten aan de praat over de foto's. Ik vertelde hem dat we eigenlijk weinig weten van die periode uit het leven van mijn opa. Dat we niet eens zeker weten in welk Serooskerke hij ingekwartierd was. Er zijn namelijk twee dorpen met die naam, één op Walcheren en één op Schouwen.



Op de foto staan: Van Eijk, de dienstbode en Pieter Boer.
Zitten: Louw Cornelisse en zijn vrouw met hun twee kinderen.

Hij vertelde dat hij al jarenlang regelmatig op Walcheren komt en daar nogal wat mensen kent. Als hij binnenkort weer naar Walcheren gaat, wilde hij wel eens voor me rondkijken. "Dat lijkt me leuk", zei ik nog, "maar ik ben bang dat er na zoveel jaar niet veel meer boven water zal komen". Maar Ad zou het proberen. Tot mijn verbazing komt hij mij woensdag 25 januari opzoeken in de Koperen Knop. Tot mijn grote verrassing heeft hij van alles gevonden. Op de foto staan Louw (Lourens) Cornelisse, met zijn vrouw Mietje Cornelisse-Cornelisse en de kinderen Tannie en Nel. Louw was een bekende persoonlijkheid in Serooskerke. Hij was diaken in de Nederlands Hervormde kerk en hij had zitting in de gemeenteraad namens



de Christelijke Historische Unie. Verder bekleedde hij tal van bestuursfuncties. Zij bewoonden, bewerkten en hadden het volle vruchtgebruik van de boerderij "Noordhout" in Serooskerke Walcheren. Deze boerderij behoorde bij de voormalige buitenplaats Noordhout. Het geheel bestond uit een herenhuis (het hoofdgebouw waar de eigenaar woonde), omringd door een park, bestaande uit bossen en waterpartijen en een boerderij. De gebouwen van de buitenplaats werden in 1870 gesloopt.

De vroegere eigenaar van de buitenplaats, Heer Jacobus Riemens, was Burgemeester van Serooskerke en was tweemaal getrouwd. Zijn tweede vrouw, Johanna Jacomina Lampers had, na zijn dood, het levenslange vruchtgebruik van de boerderij. Hun dochter, ook Johanna Jacomina, kreeg het eigendom. Jacomina, haar moeder dus, trouwde na het overlijden van Jacobus met Johannes Cornelisse. Uit dit huwelijk werd Lourens geboren. Na het overlijden van Johanna Jacomina sr. verkreeg Johanna Jacomina jr. het volle genot van haar nalatenschap. De Cornelissen moesten Noordhout verlaten en Jacomina jr. trouwde met Antheunis Wattel, deze was rietdekker en slager. Hij



verhuurde het land, sloopte de houten schuur en verhuurde het huis. Het huis staat er nog en staat onder monumentenzorg aan de Smidsweg 8 in Serooskerke.

Opa zat bij het eerste regiment veldartillerie. Hij was 2 maart 1915 opgekomen bij het 3e regiment vestingartillerie in Woerden. 10 juli 1918 ging hij met klein verlof. Hij heeft daar, in Serooskerke, dus nog al wat uurtjes doorgebracht. Hij vermaakte zich met het maken van houtsnijwerk. Hij zwaaide af als dienstplichtig sergeant bij de veldartillerie. Hij pakte zijn oude vak weer op als rietdekker samen met zijn vader. Hij trouwde 31 mei 1919 met Gijsje Visser. Hij overleed 11 mei 1979 te Hardinxveld-Giessendam.

Zo zie je maar weer, soms zit het tegen, soms zit het mee bij historisch onderzoek. In dit geval zat het mee, dankzij Ad van der Vliet en vooral dank zij de heer W. Sanderse uit Serooskerke die ons al deze gegevens verschaft.



PARLEVINKER MARINUS DEN BRABER

Aart Koorevaar

In Boven-Hardinxveld leefde in de jaren twintig van de vorige eeuw een parlevinker die Den Braber heette. Hij was geboren in 1892 in Stad aan 't Haringvliet en hij begon zijn schippersloopbaan als 12-jarig knechtje op een schip bij Swets van de grindberm op de zeilen.

Later op een zandschip met motor bij zijn oom Cornelis Sterrenburg.

Marinus den Braber moest van 1914 tot 1918 in militaire dienst als schipper bij de pontonniers. In 1915 trouwde hij met Hendrika Sterrenburg. Na de oorlog heeft hij van 1918 tot 1925 gevaren bij zijn oom Cornelis als stuurman. Den Braber zag onderweg parlevinkers en dat leek hem wel wat, die parlevinkerij.

Hij is een paar dagen met Jan Egas uit Den Bout mee geweest om de kneepjes van het vak te leren en vooral het aanleggen aan de lavende schepen was een kunst apart.

In 1925 begon hij met de parlevinkerij op de riemen zoals men dat vroeger noemde.

Na enkele jaren kocht hij een ijzeren boot met



een motor erin. Dat was een hele vooruitgang want nu stond hij droog in weer en wind en ging met meer snelheid over het water.

Den Braber had zijn aanlegsteiger bij P. Klop in het Boutse Gat achter de Dam, bij laag water een heel karwei. Dan moest hij zijn spullen naar de boot sjouwen, maar hij had goede hulp van zijn dochters met het laden en lossen van de boot.

Den Braber parlevinkte veel van Boven-Hardinxveld naar Gorinchem. In de vluchthaven lagen altijd veel schepen stil bij Amilko en bij de steenfabriek in Vuren, waar ook Engelse coasters kwamen. Soms hielp hij de schepen die uit de Keulse vaart kwamen en naar de Maas moesten. Veelal had men zelf nog niet zo veel kracht, dan duwde Den Braber met de boot mee tot Woudrichem en verkocht dan gelijk zijn koopwaar. Hij verkocht ook veel aan de zandschepen die bezig waren op de Merwede met het zand laden met de beugel. Zo parlevinkte Den Braber zijn kostje bij elkaar en ging tegen de avond op huis aan, waar zijn dochters al klaar stonden om pa te helpen met laden en lossen. Na de oorlog heeft hij zijn parlevinker verkocht en ging met een sleepvlet van Damen buitenaf op baggerwerk slepen en directie varen. Zo heeft Marinus zijn brood verdiend tot aan zijn pensioen.



Wat niet onvermeld mag blijven is het feit dat Den Braber een watervliegtuig, dat zonder benzine kwam te zitten en een noodlanding moest maken op de Merwede, heeft geholpen om weer de lucht in te komen.

Rood-Wit-Rood

Een boot van een parlevinker had een twee-

kleurige geblokte rand rond de boordzijden. Bij rood-wit-rood was de parlevinker handelaar in olieproducten en dergelijke, of was opkoper van alles en nog wat.



Groen-Wit-Groen

Als de geblokte rand groen-wit-groen was, verkocht de parlevinker levensmiddelen en huishoudelijke artikelen.

Zo waren de boten al van ver te herkennen en konden de schippers op tijd een sein geven als ze wat nodig hadden.

SCHENKINGEN

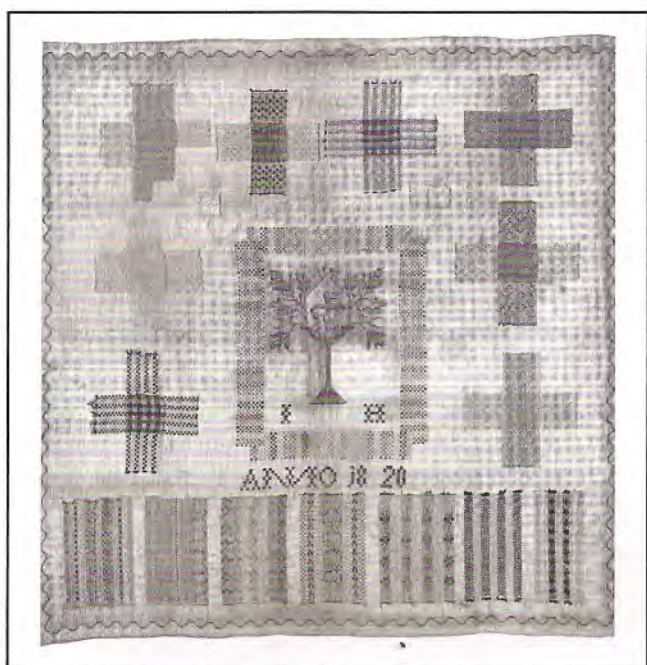
De hoofdredactie

Merklappen / Stoplappen

Rien van Kalmthout bracht twee merklappen die dateren van 1820 en 1832

Doordat deze prachtige lappen gevonden zijn

in een oude kledingzak langs de weg is de herkomst onbekend. Mevrouw E. de Boer-Kortenhoeve is verantwoordelijk voor deze prachtige historische vondst.



Luiermand

Mevrouw Den Besten uit Noordeloos schonk haar voorraad publicaties en mededelingenbladen van de Historische Vereniging vanaf



1982. Verder gaf zij nog twee mutsen, een van katoen en een van kant, die door haar grootmoeder zijn gedragen en een roze luiermand met sokkenwol, gebreide borstrokken en enkele zwarte handschoenen.

Nalatenschap

Van mevrouw J. The-van 't Hoog uit Veldhoven kwamen de volgende goederen, waarvan de meeste uit de nalatenschap van Stolk Benders:

Eiken uittrektabel met bewerkte poten, smyrna tafelkleed, eiken boekenkastje, zwarte boekenkist, een hutkoffer vol met meest studieboeken, een grote cacaobus van J.C. van Houten, brillenkoker, koperen schuimspaantje, tabakspot van bamboe bekleed met schildpad, beursje van schildpad, glazen koekjespot, twee pijpenkoppen waarvan een met opdruk, tinnen theepotje op pootjes, Marokkaans kistje met leer bekleed en een foto op metaalplaat met onbekende personen.

'Bodemvondsten'

Jan Rietveld bracht enkele 19e eeuwse grote boeken vol met aantekeningen in keurig handschrift. Met uiterste precisie zijn er lijsten gemaakt van boormonsters die door het gehele land zijn genomen. Interessant om te lezen hoe de bodem onder onze voeten samengesteld was/is.

Waardkist

Een briefje van G. Koppelaar uit Amersfoort aan de Historische Vereniging. "Mijn grootvader was Gerrit den Uil (1879-1970). In de wandelgangen Gart den Uil. Hij was misschien wel 20 jaar beheerder van het gebouw Rehoboth, onder aan de Schoolstoep. Voor zijn pensionering was hij in dienst van de kruiwagenfabriek van De Jong, samen met Arie Kraaijeveld zaagde hij stammen van iepenhout tot planken voor het maken van kruiwagens. Daarvoor ging hij 's zomers naar de Biesbosch als voorman hooibouwer. De hooibouwers gingen 's maandags vroeg op stap en verbleven daar de hele week. Voor het opbergen van kleding en persoonlijke bezittingen had hij een hooibouwerskistje of waardkist. Dat kistje kreeg ik in de oorlog van hem en moet dus al minstens 70 jaar oud zijn.

Ik sluit niet uit dat dit van waarde is voor uw vereniging en wil het bij u afleveren."

Oude filmpjes van dokter Lubbers

Familie de Kreij schonk enkele goederen afkomstig van de familie (dokter) Lubbers. Handwerkjes van Beatrijs en een cd-rom met filmpjes van

de tocht van ouden van dagen (1956), het verkeersexamen (?), de opening van het station en Sinterklaas (1960), schoolreisje (?), sinterklaaspakketten (?), Prinses Irene bij een tewaterlating van een schip op scheepswerf De Merwede (?), de moedercursus (1955-1956), de reddingsboot en een optocht (1960)

MEES VAN WIJNGAARDEN

Jany Dubbeldam

Zaterdag 30 september j.l. was de dag waar de nakomelingen van Mees van Wijngaarden al heel lang naar hadden uitgekeken. Op die dag werd er een grootscheepse reünie gehouden in de boerderij van een van de kleinkinderen.

Mees van Wijngaarden werd op 26 maart 1882 in Giessendam geboren. Door een ongeval in zijn jeugd verloor hij een been. Vandaar de bijnaam 'De houten poot'.

Om toch brood op de plank te krijgen, begon hij een handel in Buitendams waarbij kaas en andere kruidenierswaren de hoofdzaken waren. Hij is twee keer gehuwd geweest en heeft in die twee huwelijken 12 kinderen gekregen, die op hun beurt weer voor 33 kleinkinderen zorgden. Om de band van zulk een uitgebreide familie in stand te houden, vonden enkele neven en nichten het noodzakelijk een familie-reünie te organiseren.

Ellen van Tilborg-van Wijngaarden was een van de organisatoren. Enthousiast dook ze in de archieven van de familie om oude foto's



en plaatsen, waar haar opa in de loop van zijn leven had gewoond en gewerkt, te vinden. Daarbij maakte ze graag gebruik van de kennis en het uitgebreide archief van de Historische Vereniging.

De familiereünie is een groot succes geworden. De foto's werden uitgebreid bekeken en leverden steeds meer stof tot praten op. De Van Wijngaardens waren het er unaniem over eens dat de volgende reünie niet zo lang meer op zich mag laten wachten en dat na de feestelijkheden de samengestelde stamboom van 'Mees de Houtenpoot' plus het overgebleven positieve saldo aan de Historische Vereniging geschonken zal worden. Een fantastisch initiatief!



VER VAN HUIS

Gert Huisman

In het Mededelingenblad voorjaar 2006 stond een artikel over emigreren, geschreven door Gert Huisman. Wij vinden het een goed idee om deze serie voort te zetten. In dit kader van een serie interviews met geëmigreerde dorpsgenoten uit de jaren vijftig en zestig van de twintigste eeuw, volgt nu een verslag van een gesprek dat de heer Huisman had met een Australische emigrante, namelijk Pietsy Ravesteijn geboren Stam, dochter van Jan en Willt Stam. Zij bracht na jaren een bezoek aan haar geboortedorp Giessendam.



1952 Gezin Stam

'Pietsy Stam vertelde mij het volgende, in het Engels wel te verstaan, met een beetje Gies-sendams ertussendoor, want je moederstaal vergeet je nooit'.

"Lieve mensen, de ouderen onder u zullen zeker mijn opa wel gekend hebben, om maar ergens te beginnen. Hij was vaak boven aan de Lange Steegt te vinden om, zoals zoveel Gies-sendammers deden na het eten, even bovenaan de dijk te gaan staan. Mijn opa, vanwege zijn omvang, zat dan liever op een stoel, maar dan achterste voren en met zijn armen op de rugleuning. Toen mijn eigen vader later in Australië om dezelfde reden ook zo ging zitten, zei mijn moeder: "Krek je vader, Jan, hoe zou dat nu wel komme?"

Mijn vader is inmiddels overleden, maar door de verhalen thuis en misschien ook wel van wat je tegenwoordig zo vaak hoort zeggen dat het aan de genen ligt, verlangde ik weer naar de dijk en ben ik nu voor de tweede keer weer in Giessendam.

Het is heerlijk om bij te praten met neven en

nichten, want ooms en tantes zijn er helaas niet meer.

Wat ik ook zo bijzonder vind, gebeurde onlangs in het bejaardenhuis Pedaja, waar ik was uitgenodigd voor een gezamenlijke warme maaltijd die daar eens in de zoveel weken wordt aangeboden aan andere ouderen van Hardinxveld-Giessendam, zij het tegen een geringe vergoeding. Daar stootte de ene en de ander elkaar aan om tenslotte tegen me te zeggen: "Dus jij ben d'r een van Willy Stam, hoe is het mogelijk?" Nog steeds niet overtuigd dat zo iets kon herhaalde ze steeds weer opnieuw: "Dus jij ben d'r echt een van Willies, hoe is het mogelijk?" Later sprak ook een andere vrouw mij aan en wel dat zij mijn moeder goed gekend had, zij waren vriendinnen geweest.

Lieve mensen, weet u dat dit dorp heel uniek is! Die saamhorigheid en onderlinge band van vooral oudere mensen die samen opgroeiden, dat vind je nergens. Ze kennen elkaars familie, weten hun namen, ik sta daar gewoon van te kijken. Mijn prilste jeugdherinneringen gaan terug naar de Lange Steegt. Mijn vader werkte op een baggermolen in Roermond en is daar met zijn gezin gaan wonen. Maar sommigen aan boord reisden in het weekend heen en weer naar Giessendam en zo mocht ik vaak mee met een zekere Kees Brandwijk om enige tijd bij mijn twee opoes op de Lange Steegt door te brengen. Ja, ik had daar twee opoes, die allebei Stam heetten. De ene woonde boven aan de stoep en de andere beneden. Naast dat men vaak vroeg van wie je er een bent, kon ik er ook aan toevoegen dat



In Australië

Klaas Leenman mijn oom was en Huibertje mijn tante. Dat is nu verleden tijd. Als ik op de vraag waarom we indertijd geëmigreerd zijn antwoord moet geven, is dat niet zo eenvoudig te verklaren.



De auto's en het huis

De oorlog had er veel mee te maken, oorlogsleed en honger in Limburg en ons verblijf in België daarna. Mijn broertje leed aan Engelse ziekte en ik moest ook onder de hoogtezoon om vitamientjes op te doen.

Toen we hoorden dat in Australië praktisch altijd de zon schijnt en er veel mensen naar toe emigreerden en wij daar gratis gezond konden worden, droeg er veel aan bij. Je hoorde ook dat je geholpen werd bij de aanvraag en er subsidie werd gegeven aan grote gezinnen. Via kennissen hoorde mijn vader dat hij terecht kon als farmhand op een schapenfarm in Zuid-Australië in de plaats Kimba.

Als kind ontging me veel wat er zoal besproken werd en ik kan me niet meer zoveel herinneren. Wel weet ik nog dat ik daar naar school moest, samen met mijn broertje. Wat heb ik veel gehuild, die eerste maanden. Ik kwam dan thuis met de schoolbus en zei tegen mijn moeder dat de meester maar niet begreep wat Thijs en ik tegen hem zeiden en dat ik beslist niet meer naar school wilde. Gedurende de pauze vonden we troost bij elkaar want ook de andere kinderen verstonden ons niet. Toch kenden we na een half jaar al een aardig mondje Engels. We hielpen zelfs onze vader en moeder met het Engels. Het was voor hen een taal die ze moeizaam met behulp van een woordenboek aanleerden. Met de werkopdrachten die mijn vader schriftelijk ontving van de farmer, ging het net zo, met het woordenboek....

Later heeft mijn vader mij verteld dat deze mr. Francis niet zo'n beste was. Na een jaar kocht mijn vader een tweedehands auto waarmee we naar een nieuwe farm verhuisden. Het kostte twee dagen reizen om de 250 mijl af te leggen, helemaal naar Keith in Zuid-Oost-Australië. Deze nieuwe schapenboer was veel schappelijker en aardiger, hij hield zelfs kerk aan huis.

Tot slot wil ik er nog wel bij vertellen dat wij ons nooit als echte Australiërs hebben kunnen aanpassen in dit land. We bleven emigranten en ook in ons geboorteland Nederland passen we niet meer.

Onze familie is hier in ons nieuwe land en daar horen wij het meest. Maar in Holland liggen onze wortels, onze neven en nichten en oude vrienden die ons altijd zo welkom heten. Wij genieten ontzettend van weer eens terug te zijn in ons vaderland.

Of we goed geboerd hebben in Australië? Ik kan wel zeggen dat vader altijd hard gewerkt heeft voor ons en later in de fabrieken van Adelaide veel heeft overgewerkt als vrachtwagenchauffeur en ook dat we een fijn hecht gezin vormden.



Pietsie en haar man Kees Ravesteijn

Toen ik al volwassen was en in een ander deel van Australië woonde, heb ik het heel moeilijk gehad. Gelukkig kon ik weer terug naar mijn ouders en ik ben inmiddels al weer twaalf jaar getrouwd met een Hollandse man die op zijn negentiende vanuit Sliedrecht was geëmigreerd.

Hij beloofde mij een reisje naar Holland en Giessendam om alle plekjes van vroeger weer eens te zien. Zo ben ik dan ook de Lange Steegt weer uitgelopen, die vroeger tot aan de weilanden liep. Ergens kwam het me toch bekend voor. Al wandelend dacht ik toen dat het leven niets is als je geen geborgenheid

en perspectief hebt. Mijn ome Thijs Stam van mijn moeders kant, die van het Lange Veer, zei zo vaak tegen de mensen dat er een eeuwige geborgenheid is die ook persoonlijk ervaren kan worden. Daar kan ik me wel in vinden.

Well, ik meen zo een weinig bijgedragen te hebben aan deze emigratierubriek en neem gelijk de gelegenheid te baat om namens mijn moeder allen die haar nog kennen de hartelijke groeten over te brengen. Dat was haar wens.

Als u dit leest, zijn we al weer hoog en droog in Australië. En mocht u de reis aan durven, Hollanders zijn altijd welkom, our house is your house."

RECENSIES

Jany Dubbeldam-van der Waal van Dijk

Slierechs van A tot Z

De Historische Vereniging van Sliedrecht heeft een boek uitgegeven met woorden, uitdrukkingen en taaleigen begrippen van het Sliedrechts dialect, geïllustreerd met tekeningen van Hans de Bree en voorzien van foto's en ansichten.

Nu dialecten steeds meer terrein verliezen groeit de belangstelling voor de taalrijkdom van de streektaalen. Steeds meer realiseert men zich dat dialect een belangrijk historisch cultuurgoed is, dat waard is vastgelegd te worden.

De werkgroep dialect van de Historische Vereniging heeft dit nu gedaan met dit tastbare resultaat.

ISBN 10: 90810722-1-8 Verkrijgbaar bij de Historische Vereniging Sliedrecht. Verdere gegevens: www.historie-sliedrecht.nl

Alles wat je altijd al wilde weten over monumenten en bouwstijlen

Meindert Stokroos en fotografie van Jan Derwig

Wat is een monument? Waarom bewaren we ze? Hoe her-



ken je ze? En hoe herken je een bouwstijl? Alle antwoorden op deze vragen vind je terug in dit boek, uitgegeven door de Stichting Open Monumentendag ter gelegenheid van haar twintigjarig bestaan. Ook dit jaar is de Stichting er weer in geslaagd een uiterst leesbaar boek uit te geven dat voor iedereen interessant is. Alle aspecten van welk monument dan ook komen aan de orde en worden op een prettige manier duidelijk gemaakt met heldere foto's. Een boek om te bezitten!

ISBN 90 680.68. 435 3 Uitgave van de Stichting Open Monumentendag Herengracht 474, 1017 CA Amsterdam en de Uitgeverij THOTH. Prijs € 17,50 excl. verzendkosten.

Wandeling langs de Sliedrechtse dijk, van't Kaoichie tot de Rosmeule Bas Lissenburg

Voor mij ligt een eenvoudig ingebonden boek op A4 formaat uitgegeven door de Historische Vereniging Sliedrecht, samengesteld door Bas Lissenburg.

Hij neemt u als het ware aan de hand mee voor een wandeling over de dijk in de jaren vijftig. We staan verbaasd wat er, in toch een korte tijd, allemaal veranderd is.



Tegelijkertijd is er een dvd verschenen met dezelfde titel als bovenstaande uitgave, maar dan toegespitst op de winkels in de jaren 1950 – 1960, en dat waren er heel veel!

Verkrijgbaar bij de Historische Vereniging Sliedrecht.



Pompen en fontein in Gorinchem

R.F. van Dijk

In deze uitgave van de Historische Reeks Oud-Gorcum worden alle tot nu toe bekende waterpompen en fontein in Gorinchem opgesomd, maar ook, voor zover er 'bronnen' te vinden waren, in een verhaal geplaatst, aangevuld met meer algemene wetenswaardigheden. Benzinepompen en bierpompen zijn in dit boekje buiten beschouwing gelaten.



ISSN 1386-2081 Historische Reeks Oud-Gorcum deel 19

Een eeuw veranderingen in Hoogblokland **W.H. Slob en J.P. Wallaard**

De Historische Vereniging 'Hoogblokland, Hoornaar en Noordeloos' heeft getracht de veranderingen in deze dorpen in enkele boekjes vast te leggen. Zij hebben oude foto's verzameld en geprobeerd vanuit het zelfde standpunt als de fotograaf van toen weer een nieuwe foto te maken.

Door deze oude en nieuwe foto naast elkaar te publiceren wordt het verschil duidelijk merkbaar. Bepaalde locaties zijn slechts weinig veranderd, andere foto's hebben geen enkel vergelijkingspunt. Hoewel de foto's voor zich zelf spreken is er bij elke opname een korte toelichting gegeven. Voor veel ouderen zal het een herkenning zijn en bij veel jongeren de verbazing dat een dorp als Hoogblokland in



een toch vrij korte tijd zo van aanzien kan veranderen.

ISBN-10: 90-805270-4-7

ISBN-13: 978-90-805279-4-2 Uitgave van de Historische Vereniging 'Hoogblokland, Hoornaar en Noordeloos

Werkendams Straatnamenboek

Annie Nap e.a.

Het Werkendams straatnamenboek is uitgegeven ter gelegenheid van de viering van het 15-jarig bestaan van de Historische Vereniging Werkendam en De Werken. Als uitgangspunt voor dit boek zijn alle straatnamen genomen die in het postcodegebied van Werkendam vallen. Op alfabetische volgorde komen alle straten van dit dorp aan de orde. Sommige straatnamen spreken uiteraard voor zich zelf, maar van andere wordt een duidelijke verklaring van de soms oeroude herkomst gegeven. Dit heeft geresulteerd in een uiterst verzorgde uitgave. Kortom de geschiedenis van Werkendam 'ligt op straat'.



ISBN 10: 90-801513-2-7 Uitgave van de Historische Vereniging Werkendam en De Werken. Te bestellen door overmaking van € 7,50 plus € 2,50 verzendkosten op rekeningnummer 3687.44.620 onder vermelding van WS 16

Alblasserdamse winkels en bedrijven in vroeger jaren, deel 1 en 2

Nog een uitgave ter gelegenheid van een jubileum. De Historische Vereniging West-Alblasserwaard bestaat 25 jaar en heeft daarom een omvangrijk onderzoek gedaan naar de geschiedenis van alle Alblasserdamse winkels en bedrijven die er waren voor 1975 en soms nu nog steeds te vinden zijn. Het is een omvangrijke klus geweest, maar het resultaat mag er zijn. Het heeft geresulteerd in twee lijvige zeer verzorgde en gedetailleerde



boekwerken van samen bijna 1000 pagina's. De Historische Vereniging mag trots zijn op zulk een stuk vastgelegde geschiedenis. Voor iedereen die in Alblasserdam woont of er banden mee heeft een aanrader!



ISBN 90-77502-38-6 Uitgave van de Stichting Publicaties 'West-Alblasserwaard'. Verkrijgbaar bij Vonckstraat 6, 2957 GJ Nieuw-Lekkerland tel. 0184-682694 of bij boekhandel De Krekel in het Makadocenter Prijs € 40,00

Evert van Lopik, schilderijen, tekeningen en houtreliëfs

Tekst Ben Hupkens

Van 7 oktober tot 18 november 2006 exposeert onze plaatselijke kunstenaar Evert van Lopik in museum De Koperen Knop. De moeite waard om te gaan bezichtigen. Maar voor degenen die de expositie mislopen of er een herinnering aan over willen houden is er tevens een boek verschenen met zijn werk. Als we de expositie en dit boek bekijken valt het op dat alle kunstwerken één thema hebben, namelijk de koe. Dit betekent niet dat het een saaie expositie of een langdradig boek is, integendeel, de koe komt in zijn werk in vele facetten aan de orde. Soms heel abstract of figuratief, maar in elk geval altijd herkenbaar. De moeite waard!



ISBN 10: 90-9021044-X Verkrijgbaar in het museum De Koperen Knop, Binnendams 6 Hardinxveld-Giessendam. Geopend van dinsdag tot vrijdag van 13.00 uur tot 17.00 uur, zaterdag van 11.00 tot 17.00. Prijs € 15,00

Natuur – Waarden

Stefan Claessens

Natuur, cultuur en landschap in het Groene Hart Zuid. Een fotoboek over De Vijfheerenlanden, de Alblasserwaard en de Krimpenerwaard. Drie Waarden gelegen in het zuidelijk deel van het Groene hart



van Zuid-Holland, midden in de Randstad. Door middel van prachtige natuurfoto's laat dit boek u zien hoe mooi deze gebieden zijn. In vier hoofdstukken komen allerlei aspecten aan bod. Van de oerkrachten, die in een ver verleden de basis hebben gelegd voor het gebied zoals we het nu kennen tot een blik in de toekomst. Het vijfde hoofdstuk geeft informatie hoe je deze gebieden zelf kunt gaan verkennen, uiteraard met een bijgevoegde streekkaart.

ISBN: 10: 90-9021119-5 Uitgave Stichting Veldstudie Hei- en Boecopseweg 143 4126 RH Hei- en Boecop. Tel: 0347-342085

BEZORGER GEVRAAGD

Het is fijn als het Mededelingenblad op tijd bezorgd wordt. Dat zult u allemaal met ons eens zijn. Vorig jaar zijn al onze bezorgers, die zo trouw twee keer per jaar de grote, soms zware enveloppen met een extra inhoud (want de Historische Vereniging geeft wel eens wat cadeau), nog eens genoemd in het Mededelingenblad.

Alles is vrijwilligerswerk en de heer De Rover die de poststukken klaar maakt en distribueert

heeft al meer dan tien trouwe dienstjaren op zijn naam staan.

Nu doen we opnieuw een oproep voor bezorgers. Speciaal voor de wijk ten noorden van de Peulenlaan. Het gaat om ongeveer veertig adressen.

Ook mensen die zich willen opgeven als invaller voor een tijdelijke uitvaller zijn van harte welkom. U kunt bellen naar het secretariaat.

WAT BETEKENT BUITENDAMS 4 VOOR EEN ZEISTENAAR?

Teun den Dikken

Op zaterdagavond 31 januari 1953 lopen twee jongens van Binnendams naar de Peulenstraat. Zij gaan naar het verenigingsgebouw Nebo, deze avond is er knapenvereniging. Het weer is zodanig dat je je zorgen maakt of alles wel goed gaat. Het stormt geweldig en de elektriciteitsdraden boven ons zwiepen gevaarlijk heen en weer. Soms springen de vonken eraf, nog nooit hebben we zoiets gezien. Wat hangt er boven ons hoofd? Ja, slingerende stroomdraden, maar wat zou deze storm nog meer teweeg brengen? Toen was je nog niet zo op de hoogte van weersverwachtingen, wij hadden thuis niet eens een radio.

Nadat we in Nebo de bijbelstudie hebben gevolgd, lopen we getweeën weer naar huis, de storm is aangewakkerd en we haasten ons. Even wat bijpraten, vader at zijn zaterdagse visje, gezellig bij de brandende kachel, opoe naast de warmtebron en de oudere kinderen zijn ook in de kamer. Moeder schenkt koffie in en de wind loeit om het huis. Broer Piet komt later thuis, hij heeft nieuws. Er wordt dijkbewaking ingesteld want het is vannacht extra hoog water, springtij en dat bij een noordwesterstorm!

Het wordt een andere zaterdagavond dan gewoonlijk. Broer Piet informeert verder, zondagmorgen vroeg moeten er zandzakken gevuld en geplaatst worden langs de rivierdijk bij de Kaai. Hij vertrekt gelijk om mee te helpen. Wij waren onwetend over de ramp die zich ondertussen voltrok in Zeeland en Goeree-Overflakkee.

Na een onrustige nacht wordt het zondagmorgen 1 februari 1953. We wisten niet wat er zou kunnen gebeuren. De tijd verstreek en het werd tijd om naar de kerk te gaan. Veel trouwe kerkgangers lieten verstek gaan om bij de dijk te helpen en de ernst van de situatie werd tijdens de dienst gevoeld. Er dreigde wat, de waarschuwingen kwamen, de dijken werden angstvallig in de gaten gehouden, het water in de Merwede steeg onrustbarend. Het sloeg op sommige plaatsen al over de dijk, stukken klei spoelden naar beneden en de dijk in Papendrecht hield het niet meer.

Inmiddels waren er contacten geweest voor

eventuele evacuatie. Onze bakker Oomke Krui- zinga, wonende Buitendams 4, had mijn vader gesproken en gezegd: "Piet, als je problemen krijgt met water in je huis, kom je maar naar mij." Wetend met hoeveel personen wij waren, vader, moeder, opoe en tien kinderen, dat is me nogal wat.

's Avonds zagen we het water door de polder aan komen rollen. Mijn ouders realiseerden zich wat er gebeurde. Spullen werden naar boven gebracht, aardappels uit de buitenschuur naar binnen gehaald en in snel tempo werden dekens en matrassen in de vrachtwagen geladen om, jawel, naar Oomke Krui- zinga te gaan. Het is niet te geloven hoeveel er gebeuren kan in zo'n korte tijd.

Wat onwennig kwamen wij daar aan, er waren nog twee vrouwen uit Bleskensgraaf. De bakker met zijn gezin maakte plaats voor ons en wij konden op de meezolder slapen en in een kamer aan de voorkant van het huis, boven de winkel. We hoorden de torenklok zijn uren slaan. We roken de geur van het versgebakken brood en we aten met de hele ploeg in de grote kamer. Het was nog gezellig ook. Je mocht kijken in de bakkerij met zijn met takkenbossen gestookte oven.

De takkenbossen waren achter de oven opgestapeld en het paard dat de bezorgwagen moest trekken stond in de stal. Daar zaten ook nog twee varkens in een hok ernaast. Voor ons allemaal nieuw en spannend. Ik zie het mooie bruine paard nog gaan, net voor de bakkerij langs, naar de stoep om voor de bakkerswagen ingespannen te worden. Ook de bakkerswagen vond ik prachtig. Krui- zinga hield van mooie paarden en wagens.

Ondertussen kwamen de klanten brood en koek halen in de winkel, waar mevrouw Krui- zinga de scepter zwaaide, geholpen door haar dochters Hanna en Manna.

In de kelders tegenover de bakkerij, maakte zoon Klaas het gebak en daar was ook een soort magazijn waar de voorraad koel opgeslagen kon worden.

De bakkerij boeide mij enorm, de oven, het waterfornuis, de deegmachine, de deegtrog, de mengmachine ofwel de klutsmachine, het houtvuur in de oven, het rijzende deeg, het

opbollen van het deeg, het afwegen met de hand, het uitzoeken van de krenten en rozijnen enzovoort.

Hier sloeg de vonk over van dit mooie bakkersvak naar mijn jongenshart.

Ook de ontmoetingen met collega- bakkers waren vaak heel hartelijk. Ik denk aan bakker Bart Vlot, Hannes van Tricht en bakker Westerhout. Onder deze collega's was beslist geen broodnijd, men hielp elkaar waar nodig. Regelmatig ontmoetten zij elkaar in het oude pand Buitendams 4.

Alles had mijn hart zo in beslag genomen dat ik besloot om een opleiding te gaan volgen in het bakkersvak. Na het patroonsdiploma heb ik tot mijn vierentwintigste jaar in de bakkerij gewerkt. Later heb ik mij nog drie jaar bezig gehouden met bakkerijgrondstoffen.

Daarna ben ik in een heel andere werkkring terecht gekomen.

Nu drieënvijftig jaar later kom je met je wan-

delvereniging uit Zeist eens in Giessendam wandelen. Op een zaterdag dat er ook Open Huis is in het Historisch Informatie Centrum Buitendams 4. Als je dan na zoveel jaren de winkel weer binnenstapt, gaat er wel iets door je heen. Het is fijn dat dit pand behouden is gebleven en bewoond wordt door een liefhebber van oudheden. Zouden de kelders er nog zijn en de bakkerij?

Wij hebben een fijne dag gehad, zaterdag 8 april. Ook in museumboerderij De Koperen Knop, waar ik mijn jeugd vlakbij heb doorgebracht, hebben we een kijkje genomen.

Wij hopen dat uw Historische Vereniging Hardinxveld-Giessendam nog lang mag bestaan en wij wensen uw bestuur en leden het allerbeste toe.

Zo zie je maar hoe de Watersnood en Buitendams 4 een grote invloed op mijn leven hebben gehad.

Een oud-Giessendammer.

WIE, WAT, WAAR?

Er zijn twee foto's gebracht waarvan we graag willen weten waar deze zijn gemaakt en wie er op staan.

Reacties naar de redactie, zie colofon.



Wenscht U een werkelijk
practisch St.-Nicolaascadeau

komt U dan eens onze sorteering emaille waren zien

Speciaal voor dit koude jaargetijde hebben wij groote voorraad

Warmwaterkruiken

Verder voorhanden: CHOCOLADEKETELS,
KOFFIE- EN THEEPOTTEN, DEJEUNEETJES ETC.

M. Weppelman, Hardinxveld

AANLEG VAN GAS- WATER- EN ELECTRISCHE LEIDINGEN

SPECULAAS

groot en klein,

Heerlijke Appelbollen

Chocolade- en Suikerwerken,
vindt U tegen scherp concurrerende prijzen bij

T. VAN BERGEIJK,

Brood- en Banketbakker,
Nieuwe weg B 258,
HARDINXVELD.

Zoekt gij een geschikt

Sint Nicolaas-Cadeau

verzuimd dan vooral niet
onderstaand adres te bezoeken
waar gij een ruime sorteering
vindt in Kistjes en Doosjes

Sigaren en sigaretten

van 10, 20, 25, 50 en 100 stuks
alsmede

Tabakspijpen,
Sigarenpijpen,
Portemonnaies,
Portefeuilles,
Sigarenkokers,
Tabakspotten,
Rookstellen, enz.

in het van ouds bekende adres

W. MONTEBAN,
Giessendam.

St. Nicolaas
1925.

ST. NICOLAAS.

Wij vestigen Uwe aandacht op onze
Chocolade Letters en Figuren. Borst-
plaat in verschillende smaken. Suiker-
beesten, Banket, Hammen, Harten en
Zalmstaart. Marsepain, Vrochten en
Worst. Belegen Boterhammetjes. Boter-
letters en Letterbanket.

Alles eigen fabrikaat.

Aanbevelend,

F. Benders Azn.

Bij P. den Breejen, Manufacturen
Boven-Hardinxveld, vindt U de mooiste
Sint-Nicolaascadeaux

Denk om de extra kortingen
die deze week worden gegeven op alle goederen

Buskosten worden vergoed!

HET SPROOKJE VAN SINT NICOLAAS

A.C.W. Staring

Komt hier eens, kinderen en let op: 'k vertel van Sinterklaas,
en van een brave ambachtsman, de arme Huibert-Baas.
De goede Sinterklaas was oud: hij droeg een witte baard,
en aan zijn witte mantel was het laken niet gespaard.
En als hij van zijn hoge stoep de weg nam door de stad,
en dan zo deftig met die baard en met die mantel trad,
dan wisten ook de kinderen al naar welke kant hij ging
en waarom weer dat brede zeil hem van de schouders hing.

Dan hield de goede man een pak voor 't volk op straat verstopt,
en bracht het naar een arme buurt, met kinders volgepropt.
Daar sloeg hij dan zijn mantel los en 't was: "Dit is voor Jan,
die dagelijks, als de meester roemt, zijn les het beste kan.
Dat is voor Keetje die zo vroeg het breien al verstaat,
en dit voor Hein, die niet meer dwingt en zich gezeggen laat.
En hier komt voor die zieke bloed, daarginder in de hoek,
een peperhuis met vijgen aan en kijk, een prentenboek!"

Zo stapte hij deur in, deur uit van steeg tot steegje voort,
maar als hij op zijn schimmel zat, dan ging hij uit de poort!
Dan reed hij naar de buitenlui en schimmel had zijn vracht
want ieder kind, een uur in 't rond, dat arm was, werd bedacht.
Maar in de stad van Sinterklaas was ook een ambachtsman,
die at droog brood en schaamde 't zich en sprak er niemand van.
Hij maakte schoenen al zijn best; hij werkte laat en vroeg,
en voor tien kinders en een vrouw was 't nogal niet genoeg.

Doch Sinterklaas vernam in 't lest wat hij niet weten wou
hij zocht bij nacht zijn woning op, spijt duisternis en kou.
Hij trok het winkelvenster los dat met geen grendel sluit
en 't glasraam laat zijn goudbeurs in door een gebroken ruit.

En 's andrendaags zet Huibert-Baas (Gij weet: die ambachtsman)
zich bij de lamp reeds aan zijn taak zo wakker als hij kan.
Daar valt hem van de driestal juist een kleine schoen in 't oog
en zie, die schoen bewaarde het geld, getuimeld van omhoog.
Nu denkt, wat vreugd bij man en vrouw en kind'ren, alle tien,
wie om een hoekje van nabij hun vreugde eens had gezien!
Nochtans hun vreugd was kort van duur, want Huibertje riep: "Hou stil,
't gevondene is geen oortje waard voor wie niet stelen wil!
't Hoort zeker aan die vreemde heer van gisterenavond laat,
hij stond toen hij zijn riemen kocht omtrent waar Antje staat.

En naast haar, in de kinderschoen lag net de beurs met goud.
De burgemeester weet misschien waar zich die heer onthoudt.
Daar is mijn schort, ik moet er heen; 'k wil lopen wat ik kan."
zo sprak Huib en gelijk hij sprak, zo deed de brave man.

Maar wat de burgemeester deed? Hij ging naar Sinterklaas,
want die toch schonk, naar hij begreep, het geld aan Huibert-Baas.

Ras haalt men Huibert, Huibert komt- zijn meettuig in de hand:
de goede ziel kreeg Sinterklaas (gelijk hij dacht) tot klant!
Maar Sinterklaas sprak: "Huibert-Baas, ik ben de man van 't geld,
het vond zijn weg door 't vensterglas en hoefde geen geweld.
De beurs is in een kinderschoen gevallen, naar ik hoor?
Breng mij het paar en hou de beurs, ik geef ze er gaarne voor."

En Huibert wiste met zijn mouw de tranen uit zijn oog
zei snikkend: "Dank" en ging en trad zo luchtig of hij vloog.
En als nu vrouw en kind het wist liep Huib weer op een draf
kocht leer in bij zijn broeders weeuw en dong de sloof niet af.
En spoedig wist de ganse stad hoe braaf baas Huibert was,
en praatte van de kinderschoen waar 't geld in viel door 't glas.
"Een kinderschoen bracht Huib geluk; dat blijv'zo," riep elkeen,
'k Bestel er bij geen ander meer: Baas Huibert maak ze alleen."

En Huib nam van zijn jongenstroep twee gasten tot zijn hulp
en brak naar groter woning op vanuit zijn enge stulp.
Maar het raam aan straat verhuisde mee voor alle scha bewaard,
en 't bleef ter eer van Sinterklaas bij het kleinkind nog gespaard!

SINTERKLAAS, EEN SPROOKJE?

Nadat de noordelijke Nederlanden de paus hadden afgezworen, was de verering van heiligen gestopt. Alleen Sint Nicolaas heeft de zuivering overleefd, al is de manier waarop deze heilige wordt geëerd, van karakter veranderd. In het Dordtse archief is een stadsrekening gevonden uit 1360 waarin wordt vermeld dat schoolkinderen geld kregen op Nyklaesdag om feest te vieren. En dat uit een groep schoolkinderen een bisschop werd gekozen die tijdens de Vespers een kromstaf in de hand kreeg en een mijter op het hoofd. Vervolgens trokken de kinderen langs de deuren om te bedelen. Na de Reformatie veranderde alles. Het werd



Vergulden van speculaas op Sinterklaasavond



verboden om katholieke heiligen af te beelden. In de zeventiende eeuw was het zelfs een tijdje verboden om Sinterklaas te vieren. Geleidelijk is het Sinterklaasfeest veranderd in een familiefeest, dat binnenshuis werd gevierd. Pas in de negentiende eeuw treedt Sinterklaas weer enigszins naar buiten. Dan wordt het gewoonte om hem met stoomboot en al in te halen. Nu in deze eeuw wordt de pakjesavond zoals het feest ook wel wordt genoemd, langzamerhand verdrongen door het geven van geschenken met de Kerst. Voor jonge kinderen is het Sinterklaasfeest echter een heel spannende gebeurtenis en het krijgen van lekkers, als je zoet bent geweest, een verdienste. Dat is al eeuwen zo. Meer weten? Kijk op www.volkscultuur.nl

WETENSWAARDIGHEDEN

Website

Onlangs is er een website geopend over de bewonersgeschiedenis van Zuid-Holland-Zuid. De archieven van Dordrecht en Gorinchem, maar ook musea, bibliotheken, historische verenigingen en organisaties hebben een samenwerkingproduct geleverd dat een schat aan informatie over de geschiedenis van de regio biedt.

Informatie over archeologische vondsten en landschappelijke elementen in de regio zijn ook terug te vinden op de site. Ook culturele activiteiten in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden worden zo breed mogelijk getoond www.regiodiep.nl



Gijbeland

De Historische Vereniging Binnenwaard heeft een oude boerderij, die vroeger aan Gijbeland 64 in Brandwijk stond, voor sloop behoed. De hofstee is verplaatst naar het Koekoekspad in Bleskensgraaf, mede door inspanningen van de gemeente Graafstroom, de landschapscoördinator Sjoerd Veerman en de vele vrijwilligers van de opgerichte Stichting Boerderij Gijbeland. Een uniek project met een multifunctioneel doel. Diverse verenigingen heb-



ben er onderdak gevonden en de Historische Vereniging Binnenwaard heeft veel ruimte tot haar beschikking gekregen. Er vinden allerlei activiteiten plaats, zoals kinderopvang enz. Ook is er een speciale kamer waarin de herinnering aan streekschrijver en schilder J.W. Ooms levend wordt gehouden. Zijn totale oeuvre, dat bestaat uit romans, kinderboeken, essays, korte verhalen en bijdragen in tal van bundels, is in een permanente expositie te zien. Op elke eerste en derde zaterdag van de maand van 14.00 tot 16.30 uur en voor groepen op afspraak.

De opening van boerderij Gijbeland op 16 september 2006, was een feestelijke gebeurtenis en werd verricht door niemand minder dan minister Aart Jan de Geus van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Ook enkele leden van het bestuur van onze Historische Vereniging waren daarbij aanwezig.



Cultuurkrant

Ook goed nieuws voor de regio is het tweemaandelijks verschijnen van de Cultuurkrant. Een informatieve bewaarkrant over theater en toneel, beeldende kunst en vormgeving, lezingen en tentoonstellingen, eigenlijk alles wat met cultuur te maken heeft. Een initiatief van Stichting Het Cultuurpalet te Gorinchem. Elf gemeenten in de Alblasserwaard, Vijfheerenlanden en het Land van Heusden en Altena, waaronder Hardinxveld-Giessendam, krijgen deze krant huis-aan- huis bezorgd.

Het eerste nummer is verschenen in de maand september, het volgende komt begin november van de pers.



Leertbreukden 1 January 1869.

Aan Haardi Oom en Nene.
Gruyft het Nieuwe Jaar begijft.
Kom ik als een verbeddy kind.
Met dese Wensch signaeten.
Ik wensch dat U de Hur zal gerim
Geyendheid Kreucht en Licht en leven.
En nog daar by gena en Lichter
Om te wachten voor Gids aangrijft.
Hij doet nicht u aelven kenren.
Althoudaar werpe voor zijn troon.
En door zijn Geest ons weder brengen.
Tot Jezus zijne Dure Troon.
Dat is de Wensch van Me Lief hebbende
Sief Hart van den Heuvel zoon van
Hallet van den Heuvel oud 10 jaar.

UITGAVEN IN DE HISTORISCHE REEKS EN SPECIALE UITGAVEN DIE NOG DOOR DE HISTORISCHE VERENIGING TE LEVEREN ZIJN:

1. Buitendams 4 (1778-1978)	€ 2,25
2. Molens van Hardinxveld-Giessendam	€ 3,85
3. Den Eendenbout (opgraving in een woonheuvel)	€ 3,85
4. Het stoomgemaal	uitverkocht
5. Makelaars van Hardinxveld-Giessendam	€ 3,85
6. Buitendams 118 (Giessendamse boerderij)	uitverkocht
7. 700 jaar Dam	€ 3,20
8. Parlevinkers	uitverkocht
9. Rondom de Giessen	uitverkocht
10. Swets tabak en daar blijf ik bij	€ 6,60
11. Hardinxveld en Giessendam in de Franse Tijd	€ 5,65
12. Café Schalk	€ 5,65
13. 100 jaar boemelen	uitverkocht
14. De Hongerwinter	€ 6,60
15. De Hennepteelt	€ 4,40
16. Het kleine monument in Hardinxveld-Giessendam	€ 5,45
17. Dijken en doorbraken	uitverkocht
18. Aan d'n dijk	uitverkocht
19. Gemeentehuizen van Hardinxveld-Giessendam	€ 2,25
20. Ievers tussen Kaai en Kloeve...deel 1	uitverkocht
21. Aart van Bennekum, kunstenaar	€ 6,80
22. Herinneringen aan oorlogstijd	uitverkocht
23. 100 jaar Nederlandse Protestantenbond	uitverkocht
24. Ievers tussen Kaai en Kloeve, deel II	€ 6,80
25. Uit de pen van tante	€ 6,80
26. De watersnood van 1953	uitverkocht
27. Schuttevaer en Binnenvaart	uitverkocht
28. De Crisisjaren in Hardinxveld en Giessendam	uitverkocht
29. Vrouwenrecht en liberalisme aan de Merwedijk	€ 6,60
30. De 50ste mei	uitverkocht
31. De samenvoeging van Giessendam en Hardinxveld	€ 8,85
32. C. Baardman, de schrijver en zijn werk	€ 7,95
33. Het Langeveer	€ 6,60
34. De Indiëgangers	€ 12,50
35. 1899-1999 Nieuws van honderd jaar geleden	€ 6,80
36. De Peulenstraat in 1950	uitverkocht
37. Groeten uit Giessendam	€ 8,25
38. De historie van het pand Buitendams 4	€ 6,50
39. Nievers was den dijk echt recht	€ 9,20
40. Groeten uit Boven-Hardinxveld	€ 8,90
41. Kleine zaken van een kleine kerk, Gereformeerden in Hardinxveld	€ 9,80
42. Groeten uit Beneden-Hardinxveld	€ 8,90

OVERIGE UITGAVEN:

Het Verleden Nu (fotoboek)	€ 11,35
Buitendams huis-ter-om-op	uitverkocht
Een wandeling door Binnendams	€ 6,80
Van Geslachte tot Geslacht (uitg. van de Herv. Kerk Giessendam en Neder-Hardinxveld)	€ 15,90
Hardinxveld en Giessendam, van vissers- en hoepmakersdorpen naar industriegemeente	uitverkocht
Hardinxveld en de riviervisserij	€ 20,40
Reobothschool 1860-1985	uitverkocht
Van hondekarren en hobbelsbussen	uitverkocht
Anders nog iets (neringdoenden en bedrijven)	€ 2,25
Dr. Aris Grafdijk, Photographie	€ 11,35
Herberg De Zwaan	€ 15,90
Onder ons gezeed	uitverkocht
Het verhaal van de dijk	€ 7,95
Hoeke Doeme?	€ 7,95
DVD dorpsfilm 1953	€ 7,50

UITGAVEN VAN DE STICHTING DORPSBEHOUD

Van boodschappen doen naar winkelen	€ 2,25
Heggen en Steggen (tweede druk)	€ 7,95

ALLE UITGAVEN ZIJN, TENZIJ UITVERKOCHT, VERKRIJGBAAR OP DE VOLGENDE ADRESSEN:

Historisch Informatie Centrum, Buitendams 4, elke zaterdagmorgen van 10.00-12.00 uur
 IJzerwinkel van de heer Coenraads, Buurt 6, Boven-Hardinxveld, tijdens openingstijden winkel.
 Secretariaat Historische Vereniging, Buitendams 77, maandag t/m vrijdag
 Museum De Koperen Knop, dinsdag- t/m vrijdagmiddag 13.00-17.00 uur, zaterdag van 11.00- 17.00 uur.